

**СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА
НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА**

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОИ ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ИЗГРАДБА НА
ИНФРАСТРУКТУРНИ ОБЈЕКТИ СО КЛАСА НА НАМЕНА -
E1.13 - ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ - НАД 1 MW НА КП
БР. 32, КП БР. 33, КП БР. 34 И КП БР. 35, КО НОВО СЕЛО,
ОПШТИНА СТРУГА**

ФИНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ

Декември, 2025 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

КД Енвиرو Ресурси
Управител
Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје

тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

РЕШЕНИЕ

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратедиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи стручниот испит за стратедиска оцена на животната средина на ден 26.12.2012 година, се стекна со статус на експерт за стратедиска оцена на животната средина, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратедиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/150020250244450

Датум и време: 26.6.2025 г. 15:03

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 26.06.2025 во 15:04
Издавач на сертификатот: KIBS Trust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 05.11.2026
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

Број: 0805-50/150020250244450

Страна 1 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/EE2CAF7C55FFCDDCA10D9EECB84CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DED1DD1A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ГОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.990 - Сите останати стручни, научни и технички дејности, н.д.м.
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

Број: 0805-50/150020250244450

Страна 2 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:

<https://www.ctr.com.mk/kds/valid/DateDocument/EE2CAF7C55FFCDDC410D9EECB84CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DEDD1DD1A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0805-50/150020250244450

Страна 3 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.om.mk/kds/validateDocument/EE2CAF7C55FFCDDC410D9EECB4CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DEDD1DD1A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копия од овој документ може да биде електронски верификувана.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	20
1.2	Специфични цели на Стратегиската оценка	22
1.3	Употребена методологија	26
1.4	Законодавна рамка	27
1.5	Институционална рамка	29
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оценка на животната средина	31
1.7	Резиме	32
2.	Преглед на планскиот документ	33
2.1	Основи на Планскиот документ	33
2.2	Плански опфат	33
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	33
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	35
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	40
3.1	Сообраќајно поврзување	40
3.2	Комунална инфраструктура	41
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	44
4.1	Карактеристики на просторот	44
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	44
4.1.2	Рељефни услови, наклон и експозиција на теренот	45
4.1.3	Хидротехничка структура	46
4.1.4	Климатски и микроклиматски услови на регионот.....	46
4.1.5	Население	48
4.1.6	Стопанство	48
4.1.7	Хидротехничка инфраструктура	48
4.1.8	Културно наследство	49
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	50
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	60
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	62
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	63
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	65
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	72
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	84

10.	Нетехничко резиме	86
11.	Прилози	100
	Додаток	102
	Користена литература	122

Вовед

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга зафаќа површина од 41589,22м² (4.159ха). Овој проект е изработен врз основа на методологијата која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20 и 111/23), како и подзаконските акти што произлегуваат од него и Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

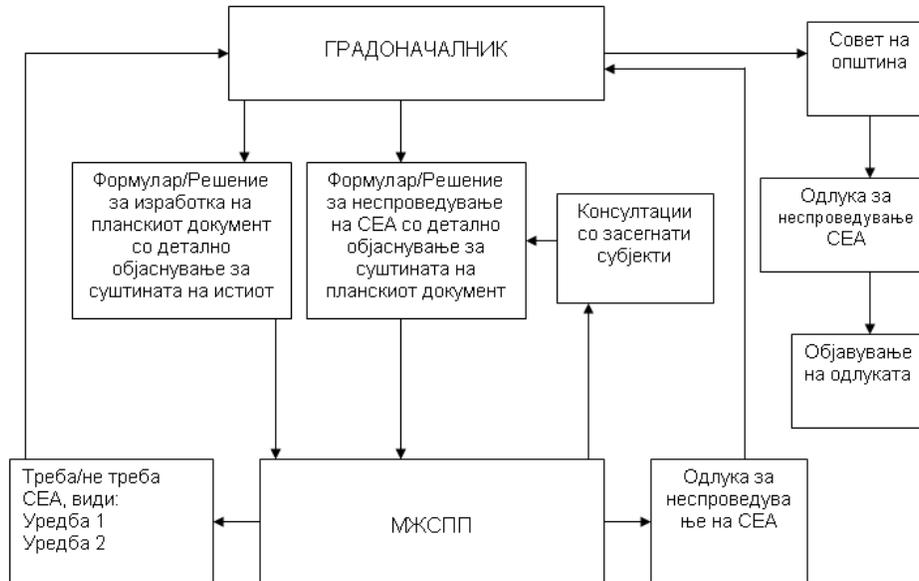
Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Посебно значење за напорите на Светската заедница се обврзувачките услови за земјите „загадувачи“ што се уредени со донесувањето на документи од типот на: Рамковната конвенција на ОН за климатските промени; Протоколот од Кјото, Енергетската повелба и за нашата држава посебно значајните директиви на ЕУ кои со завршување на процесот на евроинтегрирање ќе станат обврзувачки за нас.

Секако дека настанатата состојба се рефлектираше и во Република Македонија и преку ресорните министерства за енергетика и животна средина, донесе законска регулатива и востановуваше органи, организации и други облици на дејствување за целосно хармонизирање со светските заложби и директиви. Во овој контекст треба да се спомене и Студијата за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија изработена од страна на Македонската академија на науките и уметностите со која се започнува и поорганизиран пристап кон исполнување на обврската на ЕУ до 2020 год. уделот на обновливи енергии во енергетскиот биланс на државата да биде со процент од 20%.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оцена на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко

планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оценка на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оценка на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, надлежниот орган е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиската оценка на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оценка на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Поволната поставеност на опфатот, во однос на општина Струга со постојните инфраструктурни системи, овозможува одржлив развој на стопанството за вакви и слични намени што ќе бидат во интегритет со еколошки чистиот предел. Во поглед на заштита треба да се почитува се она што значи стандард кој е зацртан генерално за населбите во најблиска околина. Со валоризацијата на овој простор ќе се зголеми неговата социјална и економска оправданост.

Исто така, градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, е со површина од 41589,22м² (4.159ха).

Проектниот опфат кој е дел од катастарската општина Ново Село, со површина од 41589,2183м² (4.159ха) и периметар 1001.913м, е определен со 34 (триесет и четири) детални точки, определени со следните координати по X и Y оски:

area 41589,2183
perimeter 1001.9131

X=7475316.4100 Y=4567158.9400	X=7475187.5100 Y=4567139.1500
X=7475305.7300 Y=4567143.7500	X=7475187.4700 Y=4567144.6800
X=7475297.0400 Y=4567127.1100	X=7475193.5800 Y=4567156.1200
X=7475281.8900 Y=4567094.6500	X=7475202.5300 Y=4567200.7300
X=7475268.1400 Y=4567078.5800	X=7475205.9700 Y=4567244.0800
X=7475245.5100 Y=4567045.5000	X=7475205.3900 Y=4567279.3600
X=7475236.3800 Y=4567041.3500	X=7475207.4200 Y=4567316.6500
X=7475230.5700 Y=4567038.4900	X=7475214.9000 Y=4567317.7100
X=7475224.5800 Y=4567036.7700	X=7475291.1800 Y=4567320.3600
X=7475218.3800 Y=4567036.3900	X=7475472.3800 Y=4567303.7700
X=7475201.0100 Y=4567029.7800	X=7475445.5900 Y=4567289.2700
X=7475182.5600 Y=4567022.7400	X=7475427.7300 Y=4567276.1700
X=7475169.8200 Y=4567015.3400	X=7475404.1900 Y=4567252.2500
X=7475175.1000 Y=4567043.7600	X=7475383.9200 Y=4567228.1000
X=7475181.2500 Y=4567082.6800	X=7475359.8700 Y=4567203.3300
X=7475186.6800 Y=4567118.6200	
X=7475187.2800 Y=4567131.6600	

Проектниот опфат со површина од 41589,22м² (4.159ха) се протега на земјиште на следните катастарски парцели:

КП бр. 32	П=36530м ²	Имотен лист -бр. 351-сопственост--1/1
КП бр. 33	П= 1332м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост РСМ
КП бр. 34	П= 407м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост--1/1
КП бр. 35	П= 3320м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост--1/1

За проектниот опфат кој е дел од катастарската општина Ново Село, општина Струга, односно се протега на катастарските парцели со број: КП 32, КП 33, КП 34 и КП 35, е изработен: Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени, за ажурирана геодетска подлога, со деловоден број 08-159/2022 од 14.11.2022 год. од правниот субјект „ГЕО АПРОУЗЛ,, Скопје-Друштво за истражување, инженеринг и проценка, заверен со Известување за електронска заверка на геодетски елаборат од АКН на РСМ, Одделение за катастар на недвижности Струга со бр. 1110-50//2022 од 15.11.2022 година.

Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга се граничи на:

- север со КП бр. 31/2;
- запад со КП бр. 608-локален пат;
- исток -КП бр. 607-локален пат;
- југ со дел од КП 607.

За проектниот опфат на: Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33,

КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, согласно член 47 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 32/20), побарани и добиени се податоци, информации и мислења од државните органи, институции, установи и правни лица кои вршат јавни надлежности, преку електронскиот систем е-урбанизам од:

-УВЕРЕНИЕ-Потврда од општина Струга, бр. 10-26/6-203 од 12.08.2022 година, дека КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35 КО Ново Село, Струга, кои се во рамки на проектниот опфат не се опфатени со урбанистичко планска документација.

Од ЕД-Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, добиен е одговор бр. 10-25/7 - 129 од 28.03.2023 година, издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура, на наше барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година, во кој се вели дека во приложениот плански опфат не постојат електроенергетски објекти и инсталации во сопственост на Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје.

- Од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје - Со допис од 03.11.22 година добиен е одговор на барање од ГО ПЛАН ДОО Гостивар од 03.11.2022 година.

Од направените анализи се заклучува дека не е можно приклучување на планираната ФНЦ на наведената КП во најблиска точка на постоечката среднонапонска мрежа. За да се овозможи приклучување на планираната ФВЦ неопходно е:

- Да се изградат два нови среднонапонски кабелски водови со минимален пресек на проводник NA2XS(F)2Y3x1x240mm² со должина од околу 9,5 км од ТС 110/35/10 kV Струга со две нови 10 (20) kV ќелија во напојната ТС 110 kV Струга.

Дополнителна обврска на барателот е сам да изгради нови ТС 10(20)/0,4 KV, чиј број зависи од инсталираната моќност на планираната фотонапонска централа.

- Техничкото решение, приклучна точка, трасата и сл. се дефинира во процедурата за добивање на решение за согласно за приклучување согласно законот за енергетика и мрежните правила за дистрибуција на електричната енергија при што треба да се води сметка за следното:
- приклучување на објектот на дистрибутивната мрежа мора да се изврши во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија;
- целосно да се почитуваат законските и подзаконските прописи и работни норми кај сите вкрстување и приближување кон објектите на Електродистрибуција ДООЕЛ, Скопје;
- навремено, пред почетокот на градежните работи во близина на дистрибутивната мрежа, потребно е изведбата на градежните работи да се координира со Електродистрибуција ДООЕЛ, Скопје, при што неопходните заштитни мерки треба да се утврдат договорено;
- при работа во близина на високонапонските кабелски и воздушни водови, потребно е придржување кон упатствата за превенција од

предизвикување на штети за работниците ракувачи со кранови и багери, за заштита на каблите и условите за одобрение за работа со распрскувачки материјали;

- доколку при изградбата на објектот е потребна промена или дислокација на електроенергетските објекти и постројки на ЕВН Македонија, инвеститорот е должен да ги надомести трошоците за дислокација;
- во случај на настанување на штета на електроенергетските објекти, инвеститорот е должен да ја надомести штетата на ЕВН Македонија АД, Скопје.

Од Македонски Телеком АД Скопје, добиено е Известување бр. 50906 од 30.03.2023 година, за планирани и постојни ТК инсталации, во кој е констатирано дека во границите на планскиот опфат нема подземна МКТ инфраструктура.

АЦВ-Агенција за цивилно воздухопловство-достава на податоци бр. 12-8/136 од 28.03.2023 година, со тоа да во предметниот опфат може да се планира без посебни услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Од АД МЕПСО-допис бр. 11-2184/1 од 06.04.2023 година, во кој се вели дека предметниот плански опфат НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Од Министерство за култура-Управа за заштита на културното наследство, добиени се податоци бр. 17-1178/2 од 05.04.2023 година, дека по разгледување на доставената и постојна документација, Управата за заштита на културно наследство констатира дека на поширокиот простор на предметниот проектен опфат се пронајдени повеќе археолошки остатоци, воедно на подрачјето на проектниот опфат лежи археолошкото наоѓалиште Црква-Гробишта (средновековна црква и некропола) со ЕМБ-4-828-037/169 Е НД-добро за кое основано се претпоставува дека претставува културно наследство.

Од претходен допис -

Од Министерство за култура-Управа за заштита на културното наследство, добиени се податоци бр. 08-2112/2 од 11.08.2022 година, дека на подрачјето на проектниот опфат нема заштитени добра ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Од Национална установа ЗАВОД за заштита на спомениците и културара и МУЗЕЈ - Охрид, добиено е известување:

Достава на податоци и информации бр. 03-417/2 од 31.03.2023 година, врз основа на наше барање бр. 0302-99/23 од 24.03.2023 година. НУ Завод и Музеј Охрид констатира дека подрачјето на предметниот проектен опфат се наоѓа во рамките на Унеско светското природно и културно наследство на Охридскиот регион во Зона III-д (урбани опфати надвор од селото), каде се предвидуваат меѓу другото и следните прописи: На планинските и водените површини, активностите ќе се одвиваат исклучиво во функција на ограничено и контролирано економско искористување на природните ресурси (шумарство, лов, рекреација и екотуризам). Исто така, во Дописот

стои дека на предметниот проектен опфат нема заштитени добра ниту добра за кои основано се претпоставува претставуваат културно наследство, како и регистрирани археолошки локалитети.

Управа за животна средина - известување бр. 11-6794/4 од 08.11.2022 година, во кое е утврдено дека предметната локација не навлегува во заштитените подрачја на Република Северна Македонија, при тоа се наоѓа во границите на УНЕСКО-светско природно и културно наследство на Охридскиот регион. Истата не зафаќа водени текови.

Дирекција за заштита и спасување - Сектор за оператива и логистика - Подрачно одделение за заштита и спасување-Струга - достави податоци и информации-допис бр. 09/3-43/2 од 29 март 2023 година, на барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година достави мерки за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на Урбанистичкиот проект.

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство Сектор за регистрирање, управување, унапредување и продажба на земјоделско земјиште во државна сопственост-со одговор на барање на податоци и информации бр. 40-8153/4 од 04.10.2022 година Подрачна единица Струга -арх. бр. 80-101/2 од 31. август-2022 година.

Од АЕК-Агенција за електронски комуникации-Одговор на барање за податоци и информации -допис бр. 1404-2326/2 од 23.08.2022 год.

Од Министерството за животна средина и просторно планирање-Сектор за просторно планирање добиено е Мислење со арх. бр. 15-1915/2 од 15.03.2023 година, по наше барање бр. 0302-69/2023 од 02.03.2023 год. со кое условите за планирање на просторот со техн. бр. Y08110 издадени од Агенцијата за планирање на просторот и Решението за услови за планирање бр.15- од 23.04.2010 год. 2345/6 издадено од Министерство за животна средина и просторно планирање, имаат правосилна важност и можат да се користат во понатамошна постапка за катастарските парцели кои се во границите на опфатот на издадените Услови за планирање на просторот, а во согласност со Законот за урбанистичко планирање.

Од Министерство за економија за-НАФТОВОД „АМБО“, на барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година се уште нема одговор (доставено преку електронски систем-е-урбанизам и по пошта).

Од Комисија на „УНЕСКО“, на наше барање бр. 0302-103/23 од 27.03.2023 година, (доставено преку електронски систем-е-урбанизам и по пошта), нема добиено одговор.

Допис Податоци и информации

Не се добиени податоци од:

Министерство за економија за нафтоводот

- АД ГА-МА -Скопје

- А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ - СКОПЈЕ

- ЈП за комунални работи - Струга.

Евентуалните штети настанати поради недоставување на податоци и информации или не одговарање на барањето се на нивен товар, во согласност со законот.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, се работи согласно член 58, став 6, од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20, 111/23 и 171/24), според кој урбанистичкиот проект може да се изработува и за поединечни градби и инфраструктури од државно и локално значење, вон населено место и вон опфат на урбанистички планови на земјоделско, шумско и друго земјиште, крајбрежни појаси и други простори за коишто не постојат услови и/или економска оправданост за донесување на урбанистички план согласно овај закон, а врз прибавени услови за планирање на просторот.

За Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, изработени се Услови за планирање на просторот, од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y65822 од МАРТ - 2023 год, за кои е издадено Решение за Услови за планирање на просторот, со арх. бр. УП1-15 653/2023 од 25.05.2023 год. од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, Сектор за просторно планирање.

Условите за планирање на просторот за изградба на Фотоволтаични електрани (фотонапонски панели за производство на електрична енергија), содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од план. Условите за планирање на просторот претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Бидејќи проектниот опфат се преклопува со издадени Услови за планирање на просторот со техн бр. Y08110 изработени од Агенцијата за планирање на просторот, користени се податоците и заклучните согледувања и од тие услови.

Врз основа на Барање бр. 0302-69/2023 од 02.03.2023 година, од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање добиено е мислењесо арх. бр. 15-1915/2 од 15.03.2023 година, со кое се потврдува дека издадените Услови за планирање на просторот имаат правосилна важност и можат да се користат во понатамошната постапка за катастарските парцели кои се во границите на опфатот на издадените Услови за планирање на просторт, со техн. бр. Y08110, а во согласност со законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20, 111/23 и 171/24).

Урбанистичкиот план со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар

степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализација на проектот.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни

органиски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органиски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12 (пречистен текст), 163/13, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25);
- Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21 и 3/25);
- Закон за заштита од бучавата во животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15 и 63/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во

животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочуввање на здравјето на населението;

- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Планскиот опфат е усогласен со:

- Просторен план на РМ, 2004;
- Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;
- Втор национален Еколошки Акционен План на РМ, 2006;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008;
- Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

Поврзаност на планскиот документ со национални и локални стратегиски цели

За планскиот опфат досега не е изработен урбанистички план. Опфатот е третиран со Просторниот План на РМ, врз основа на кој се подготвени Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот.

Просторен план на РМ

- Остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата,
- Обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји,
- Рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположивата енергија и намалување на узвозната зависност,
- Усмерување на развојот на одделни области и краеве според реалните можности, особености и потенцијали,
- Заштита на околината со намалување на емитираните штетни материи преку подобрување на енергетската ефикасност,
- Зголемување на производството на енергија без последици по животната средина.

Национален еколошки акционен план

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики,
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина,
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап,
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија

- Одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергија;
- Подобрување на енергетската ефикасност во производство, преносот и користењето на енергијата;
- Користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производство на електрична енергија;
- Зголемување на користењето на природниот гас;
- Зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- Економска цена на енергијата;

- Интеграција на енергетскиот сектор во РСМ со регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас.

Национален план за заштита на амбиенталниот воздух

- Зголемување на користењето на обновливи извори на енергија;
- Зголемување на енергетската ефикасност и
- Користење на обновливите извори за производство на електрична енергија;
- Обезбедување на енергетска ефикасност при производството, преносот и искористувањето на енергијата.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на планот, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Програма за развој на југозападен плански регион 2010-2015 година

Главна стратешка цел на програмата за развој на Југозападен плански регион е:

- Конкурентен плански регион во национални и меѓународни рамки што се карактеризира со брз, динамичен и одржлив развој.
Планската документација е во согласност, исто така со:
- Национална стратегија за развојот на туризмот 2009 - 2013 година (Влада на Р. Македонија, 2009 година);

- Национална стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 - 2020 година).

План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)

Во План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) се дефинирани следните цели:

- Зајакнување на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот Регион
- Минимизирање на влијанијата на водите во сливот на Охридското Езеро
- Примена на одржливо земјоделство и шумарство
- Развивање на одржлив туризам
- Контрола врз внесувањето на алохтони видови
- Реставрација и ревитализација на живеалиштата
- Одржливо рибарство
- Заштита на пределот
- Ублажување и адаптација на климатските промени
- Обновување на урбанистичко-аритектонските вредности
- Зачувување и презентација на селектирани археолошки локалитети
- Подобрување на конзерваторскиот третман на заштитените добра
- Подигање на свеста за значењето на природното и културното наследство во Охридскиот Регион.

Просторен План на Охридско-Преспанскиот Регион (2005-2020)

Просторниот план на Охридско-преспанскиот регион, како долгорочен, интегрален, развоен документ, каде е дефинирана просторната организација на Регионот, има за цел создавање на порационална организација на различните видови на користење на земјиштето, како и нивна меѓусебна поврзаност, со што би требало да се избалансираат потребите од социо-економски развој, заштита на животната средина и нивото на техничката опременост на просторот. Цели на идниот економски просторен развој на Регионот се:

- Разместување на производните и услужни дејности во просторот врз принципот на рационално користење, организирање и уредување на земјиштето;
- Унапредување и подобрување на патната поврзаност со поблиските и подалечни простори од Регионот со локални, регионални и меѓународни патни правци;
- Квалитативни структурни промени на стопанските сектори;
- Поттикнување на развојот на стопански недоволно развиените подрачја како детерминанта на позабрзан и порамномерен стопански развој;

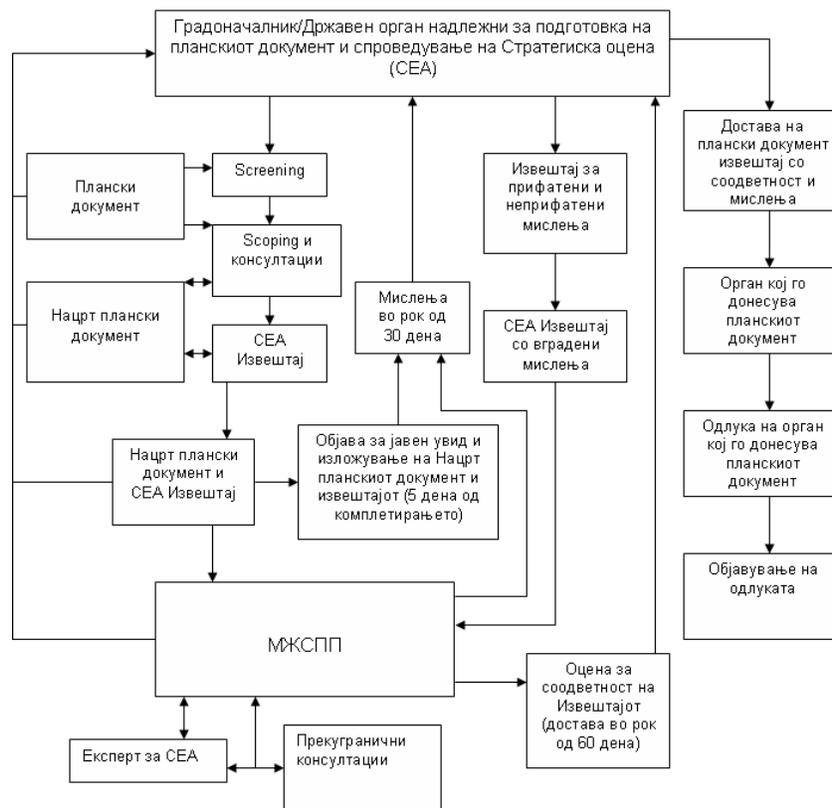
- Алокација на производните и услужни дејности со примена на системска, материјална, едукативна и друга поддршка за зачувување, заштита и унапредување на природната и создадена средина.

Имплементацијата на планската документација ќе биде во корелација со локалните, регионалните, националните и меѓународни документи со цел да бидат постигнати целите и нивните барања.

1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;

- Се оствари средба со проектантот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);

3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25).

Амбиентен воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 163/13, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 224/24).

Управување со отпад

Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21 и 3/25).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15 и 63/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. Весник на РМ” бр. 75/10).

Закон за заштита на Охридското Езеро („Сл. Весник на РМ” бр. 45/77).

Досие за номинација на Охридското културно-историско и природно наследство на Листата на УНЕСКО (1980).

План за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион со Акциски план (2020-2029) („Сл. Весник на РМ“ бр. 45/20).

Досие за номинација на Охридското културно-историско и природно наследство на Листата на УНЕСКО (1980).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ“ бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20 и 111/23).

Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ“ бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;
- просторниот информативен систем;
- надзорот од негова надлежност и
- врши и други работи утврдени со закон.

Законот за организација и работа на органите на државната управа во ова насока на Министерството за животна средина и просторно планирање му дава клучна улога, во процесот на креирање на политиката за заштита на животната средина.

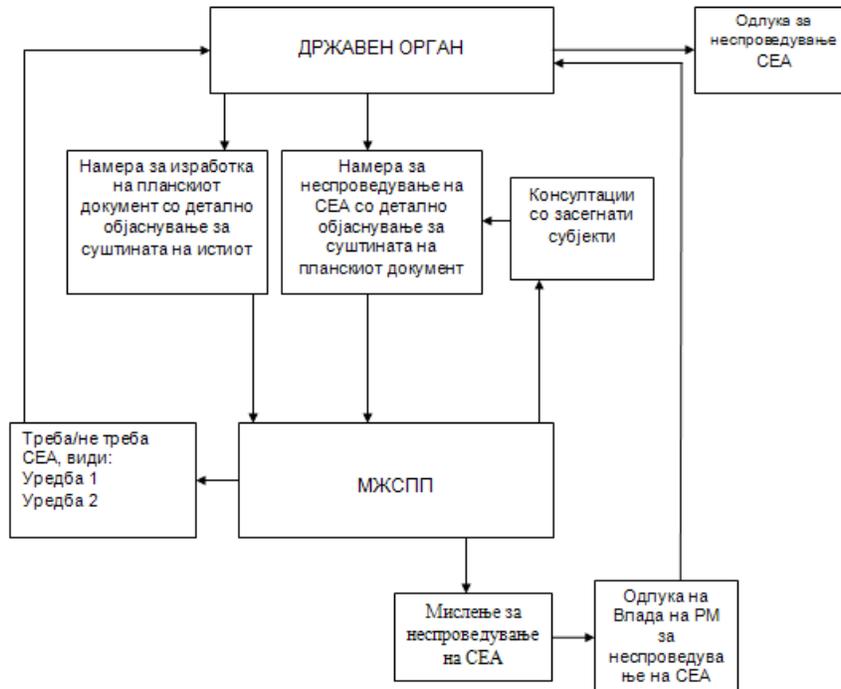
Одредени надлежности во управувањето со животната средина имаат и други органи на државната управа и локалната самоуправа како што се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт;
- Институтот за јавно здравје;

- Министерство за здравство;
- Хидрометеоролошки Завод, и
- Единиците на локалната самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесувањето на законите од областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт врски и екологија.

**Процедура за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;
- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;

- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;

- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Основа за изработка на урбанистичкиот проект се Условите за планирање на просторот и оваа проектна програма. Урбанистичкиот проект се изработува врз основа на методологијата која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23), Правилникот урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23) и Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18). Планските решенија треба да бидат засновани на сознанијата и заклучоците изведени од анализата на постојната состојба, како и на податоците добиени од правните субјекти од областа на комуналната инфраструктура, културното наследство, заштитата и спасувањето и сл. Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга да се дефинираат површините за градба на предвидените објекти и урбанистичките параметри, да се приложи идеен проект за предвидениот објект во рамки на градежната парцела, да се дефинира решението на внатрешниот динамичен и стационарен сообраќај и приклучокот на пристапниот пат, севкупното уредување на партерот и зеленилото во градежната парцела, како и да се дадат решенија за инфраструктурата.

Предвидената намена на градежната парцела е Е 1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани (фото-напонски панели за производство на електрична енергија кои се градат на земјиште) со моќност над 1 MW. Во рамките на градежната парцела потребно е да се предвиди површина за изградба на фотоволтаични панели, да се предвиди партерно уредување на парцелата и во рамките на градежната парцела да се предвидат паркинг места за возила. Инфраструктурните водови потребно да се водат во јасно дефинирани инфраструктурни коридори и да се надополнуваат со елементите на сообраќајната инфраструктура. Инфраструктурните градби потребно е да се вградат во општиот амбиент и не му конкурираат на просторниот идентитет. Планирано е инфраструктурните приклучоци да бидат во рамки на пристапната улица до парцелата.

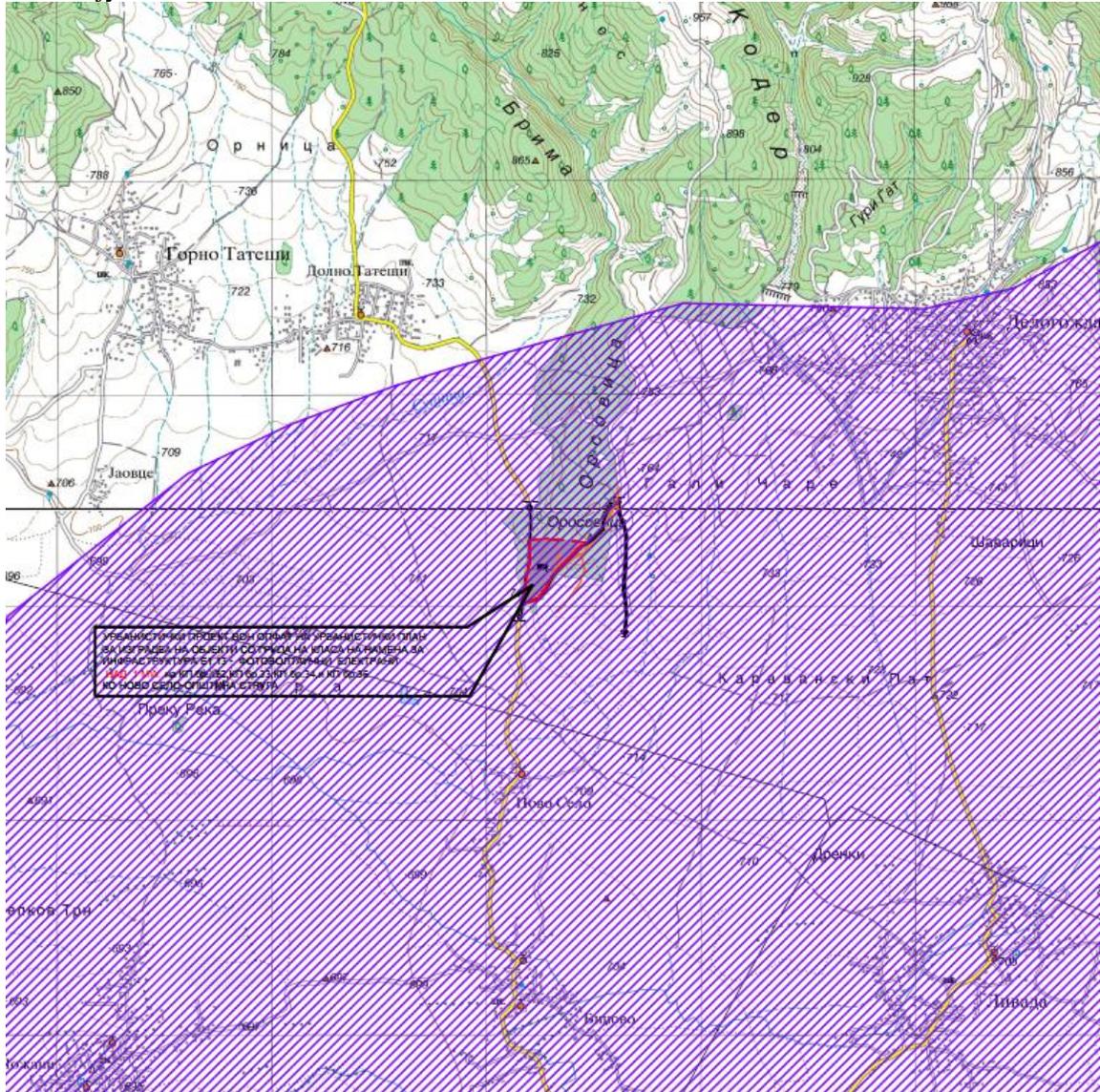
2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

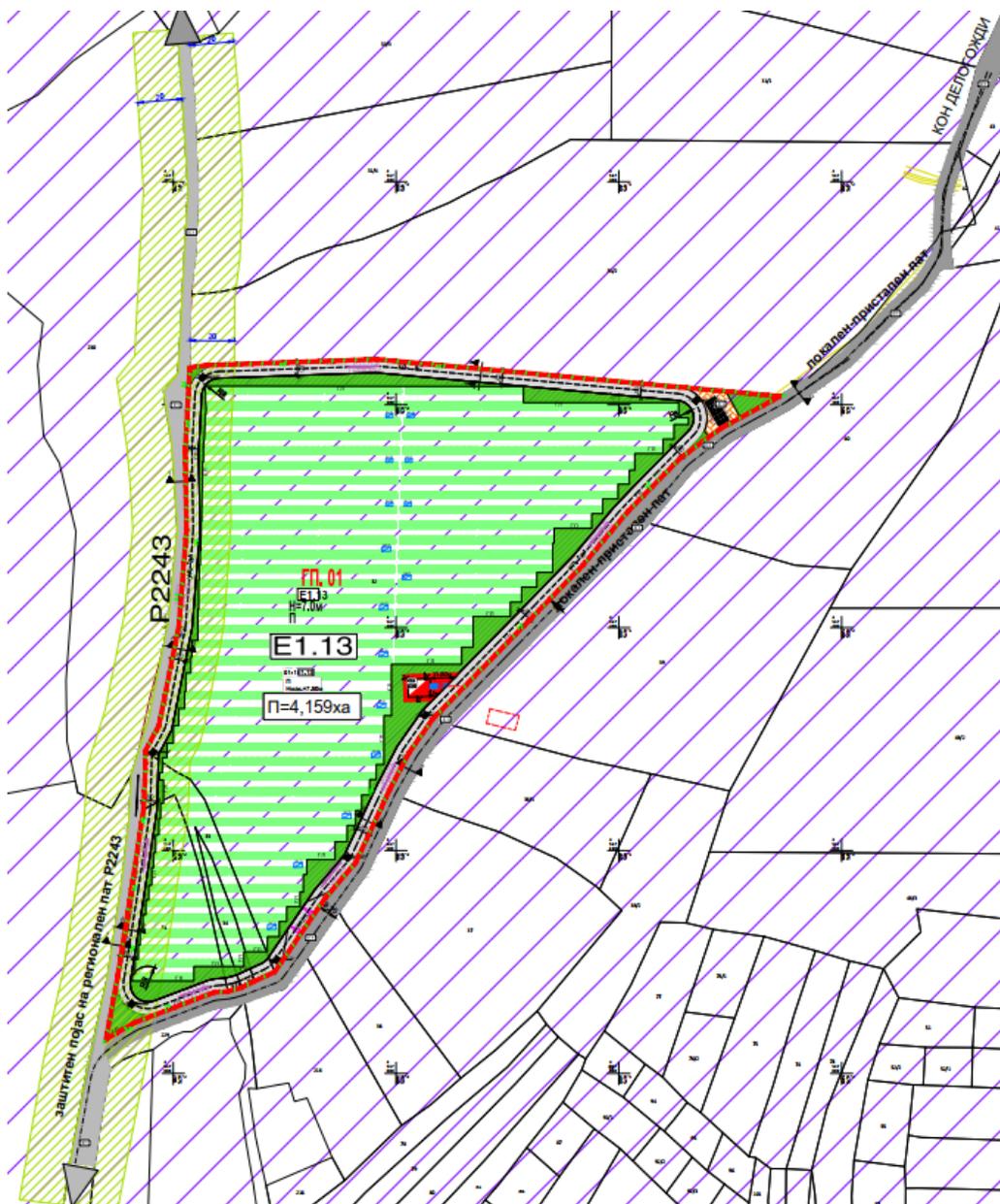
Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга е со површина од 41589,22м² (4.159ха).

Проектниот опфат се граничи на:

- север со КП бр. 31/2;
- запад со КП бр. 608-локален пат;
- исток -КП бр.607-локален пат;
- југ со дел од КП 607.

Пошироко просторно опкружување на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга

Синтезно решение

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Проектниот опфат на предметната урбанистичка документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, е со површина од 4,159ха. На оваа површина се формира исто толкава градежна парцела со номенклатура - ГП 01.

Со Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, ќе се уреди намената на земјиштето со систем на класи на намени, согласно член 75, 76, 77 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ”

бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 93/23). Уредувањето на просторот согласно спомнатите законски прописи е со наменски зони, односно со:

- Групи на класи на намени-Е - Инфраструктура;
- Класи на намена-Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури;

Поединечна намена:

- Е1.13-фотоволтаични електрани и
- Е1.8-Трафостаница - како придружен објект кој ја дополнува основната намена и служи исклучиво за функционирање на основната намена (комплементарна намена).

Во граница на планскиот опфат со површина од 4,159ха. Се поставуваат монтажни елементи-фотонапонски модули-сончеви панели, прицврстени со метална конструкција, кои претставуваат систем-фотонапонска централа, која ја претвораат сончевата енергија во еднонасочна струја, која потоа преку преобразувачи т.н. инвертери, еднонасочната струја ја претвораат во наизменична струја. Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија.

Во граница на проектниот опфат се планира да се постави Трафостаница - на која ќе се поврзат инвертори кои обезбедуваат конверзија на напонот.

Табела со нумерички показатели за проектен опфат по намена на површини

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА НИВО НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ		
ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	ПОВРШИНА (м2)	Процент во однос на проектен опфат (%)
ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА СО НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАЧНИ ЕЛЕКТРАНИ	41589.22 м2	100%
ПОВРШИНА НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ	41589.22 м2	100%

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА УРБАНИСТИЧКИТЕ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРОЕКТНИОТ ОПФАТ		
ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	ПОВРШИНА (м2)	Процент во однос на проектен опфат (%)
Е1.13- ФОТОВОЛТАЧНИ ЕЛЕКТРАНИ	31923,44 м2	76.76%
Е1.8-ИНФРАСТРУКТУРИ ЗА ПРЕНОС НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	80.00 м2	0,19%
Е1.1-СООБРАЌАЈНИ ПАТНИ ИНФРАСТРУКТУРИ	5391.63 м2	12.96%
ДВОРНО ЗЕЛЕНИЛО	3954.15м2	9.51%
МАНИПУЛАТИВЕН ПРОСТОР СО ПАРКИНГ ПРОСТОР	240,00 м2	0.58%
ВКУПНА ПОВРШИНА НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ	41589.22 м2	100%

Во проектн опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, ќе се определи површина со градежни линии како утврден простор за поставување на повеќе монтажни и полумонтажни градбиинфраструктурни елементи, ќе се определат параметри за градба.

Согласно член 77, став (1), од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), ознаката на намените во проектниот опфат се:

- Групи на клси на намени-E - Инфраструктура;
- Класи на намена-E1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури;

Поединечна намена:

- E1.13-Фотоволтаични електрани
- E1.8-Трафостаница како придружен објект кој ја надополнува основната намена и служи исклучиво за функционирање на основната намена (комплементарна намена).

Во граница на планскиот опфат монтажните елементи-фотонапонските модули-сончевите панели, поставени на земја, прицврстени со метална конструкција, претставуваат систем-фотонапонска централа, која ја претвораат сончевата енергија во еднонасочна струја, која потоа преку преобразувачи, т.н. инвертери, еднонасочната струја ја претвораат во наизменична струја.

Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија.

Инсталираната моќност на фотонапонските модули зависат од типот на фотонапонските модули, од нивниот производител, од бројот, што ќе се определи со изработка на проектна документација.

Според проектната документација - Идеен проект од ноември-2022 година, изработен од „Интер Пивер" од Белград (прилог на елаборатот) во граница на проектниот опфат прелиминарно се планира: На површина на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34, КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, да се постави Фотонапонската електроцентрала со моќност од 3,0 MW и претставува збир од номиналната вредност од инвертори (снага 200 KW). што е збир од фотонапонските панели (модули), снага 550 Wp. Предвидени се да се инсталираат 6136 фотонапонски модули од производителот „КТМ Солар,,. Wp. Инвертори ќе бидат 15 броја од по 200 киловати од производителот HUAWEI. Во граница на проектниот опфат се планира - КБТС 10/08kV/3200kVA, која ќе ја прифаќа електричната енергија и ќе ја поврзе со системот на ЕВН АД Македонија. Усвоена е фиксна положба на панелите под агол од 30 степени во однос на хоризонтала, добиен со пресметка. Панелите се поврзуваат на инверторите во стрингови-низови.

Нумерички показатели на урбанистичките параметри за ГП

Со предметната документација: Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, со намена:

- Групи на класи на намени-Е - Инфраструктура;
- Класи на намена-Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури;

Поединечна намена:

- Е1.13 - Фотоволтаични електрани
- Е1.8 - Трафостаница -TS-01, 3,7KVA, како придружен објект кој ја надополнува основната намена и служи исклучиво за функционирање на основната намена (комплементарна намена).

Во граница на проектниот опфат - (4,159ха), се определува исто толкава градежна парцела со номенклатура- ГП 01 и со површина од 41596,25м² за градба од (како утврден простор за повеќе градби), односно 32003,44м² површина за градба на Фотоволтаична електрана и трафостаница. Во граница на ГП 01 прелиминарно со градежни линии е утврден мак. простор - каде ќе се постават повеќе површини за градење, односно ќе се постават монтажни и полумонтажни градби (фотонапонски панели, инвертори и трафостаница), кои ја формираат фотонапонската електроцентра. За ГП 1 се определени параметри за градење, односно се поставуваат елементи со една висина - П (приземни) и максимална висина - 7.50м.

Табела со нумерички показатели на урбанистичките параметри за проектен опфат

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА УРБАНИСТИЧКИТЕ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРОЕКТНИОТ ОПФАТ -												
СО П=41596,25м ²												
номенклатура на градежна парцела	група на класи на намени	класи на намени	поединечна намена на градбите	поединечна намена на градбите	површина на градежна парцела	утврден простор за повеќе површини за градба	вкупно изградена површина за пресметка на К	максимален број на спратови	максимална височина на градбата	максимален процент на изграденост на земјиште	максимален коефициент на искористување на земјиштето	паркинг места
					М ²	М ²			М	%	К	
ГП.01	Е	Е1	Е1.13	фотоволтаични електрани	41589,22	41589,22	32003,44	П	7,50м	100	0,77	во граница на градежна парцела
ВКУПНО												
1 гр.пр.				вкупно	41589,22	41589,22	32003,44			100	0,77	во граница на градежна парцела

Во граница на проектниот опфат во површината за градба се формираат две површи за градба со ознака:

- 1.1. Површинска соларна фотоволтаична централа - со намена-Е1.13
- 1.2. Трафостаница - со намена - Е1.8

Табела со нумеричките показатели на урбанистичките параметри за градбите во проектн опфат - ГП

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА УРБАНИСТИЧКИТЕ ПАРАМЕТРИ ЗА ГРАДБИТЕ ВО ПРОЕКТНИОТ ОПФАТ - СО П=41596,25м2												
номенклатура на градежна парцела	број на објект	класи на намени	поединечна намена на градбите	намена на градбати	површина на градежна парцела	површина на градба	вкупно изградена површина за пресметка на К	максимален број на спратови	максимална височина на градбата	максимален процент на изграденост на земјиште	коэффициент на искористување на земјиштето	паркинг места
					М ²	М ²			М	%	К	
ГП.01	1,1	Е1	Е1.13	фотоволтаични електрани	41589,22	31923,44	31923,44	П	7,50м	76,759	0,77	5
	1,2	Е1	Е1.8	инфраструктура за пренос на електрична енергија		80	80	П	4,5м	0,1924	0,00	
ВКУПНО												
1 гр.пр.				вкупно	41589,22	32003,44	32003,44			76,951	0,77	5

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:

- Улична мрежа;
- Водоводна мрежа;
- Канализациона мрежа;
- Електрична мрежа.

3.1 Сообраќајно поврзување

Надворешни сообраќајници

Колскиот пристап до проектниот опфат-ГП е од локален-општински пат, преку постоен пристапен пат, кој со планското решение се задржува со постојниот профил.

Поврзувањето на пристапниот со општинскиот пат е југозападно од опфатот.

Локалниот-општински пат кој поминува источно од опфатот, поврзува селски населби со регионалниот пат Р2243 - Струга-врска со Дрслајца-Долно Татешинислодежда-Локов-Буринец-врска со Р1201).

Внатрешни сообраќајници

Во граница на проектниот опфат, односно градежната парцела со градежни линии е утврден простор за поставување на елементите на фотоволтаичната централа, на растојание од 6,00м од граница на градежната парцела. Во овај слободен простор од 6,00м, се формира пристапна улица, која ќе овозможи непречен пристап до панелите.

Пристапната улица е со работна ознака - ул. „ав, со пресек А-А, со коловоз 6,00м. Дадено е нивелманско решение на оваа пристапна улица, со падови, радиус на хоризонтална кривина и сл. Преку оваа улица ќе се овозможи и непречено движење на противпожарни возила, во случај на заштита од пожар.

Влезниот дел е од североисточно во проектниот опфат.

Групирањето на панелите се врши на меѓусебно растојание од 4.20м. (прелиминарно определено според Идејниот проект), при што се формира помеѓу нив слободна површина, која може да се користи за комуникација, или да го дополни озеленувањето на парцелата.

Паркинг места ќе се определат во граница на проектниот опфат, согласно потребите. Прелиминарно се определени 5 (пет) паркинг места, планирани во горниот северен дел на парцелата со лесен пристап од патот кој е во непосредна близина на опфатот.

3.2 Комунална инфраструктура

Водови и инсталации на комунални инфраструктури

- Водоводна инфраструктура

Во граница на проектниот опфат се планира и водоводна инфраструктура, која ќе ги задоволи хигиено-техничките потреби од вода. Се планира да се користат подземните води, со ископ на бунари. Согласно потребите можат да се ископаат повеќе бунари, со цел да се обезбеди вода за противпожарна заштита. Прелиминарно определен е еден бунар за користење на вода.

Се планира да се изведе хидранска мрежа, да се постават хидранти на растојание од 50-80м. со цел да го покрива проектниот опфат во целост.

Хидранската мрежа ќе се планира согласно законските прописи:

- Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, бр. 81/07, бр. 55/13, 158/14, 193/15, 39/16 и 152/19);
- Правилникот за технички нормативи за хидрантска мрежа за гасење на пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 26/18);
- Правилникот за поблиско определување на изборот на видовите и на количините на противпожарните апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои што вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати, кои се однесуваат на техничката опрема и простор за работа („Сл. Весник на РСМ” бр. 26/18);
- Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РСМ” бр. 231/20);
- Уредбата за спроведување на заштита и спасување од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 100/10).

Хидрантите и другата опрема ќе се постави согласно законските прописи од оваа област, со изработка на проектна документација во следна фаза. Се планира минимален профил на цевките на хидрантската мрежа да изнесува 110мм.

Канализациона инфраструктура

Отпадните канализациони води, кои се создаваат во планскиот опфат се мали. Согласно потребите може да се изгради септичка јама, со цел да ги собира овие води. Атмосферската канализација ги собира дождовните води, преку систем за одводнување, со цел да се избегне поплавување на теренот. Атмосферската вода треба така да се канализира, односно да се собира од највисоката точка на север од опфатот (747 мнв), и преку соодветен систем на канализациони цевки, или површински канали, собирни шахти да се испушти надвор од опфатот, на најниската точка на јужната страна (714,52 мнв), во природен реципиент, односно во најблизок дол.

Прелиминарно определени се профили на атмосферска канализација од ф300мм. Со проектна документација ќе се реши атмосферската канализација во следна фаза согласно техничките прописи од оваа област.

Електроенергетска инфраструктура

Со предметниот: Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани, над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, ќе се уреди површина од 4,159ха. каде се поставуваат монтажните елементи-фотонапонските модули-сончевите панели, прицврстени на земја со метална конструкција, кои вршат директна конверзија на светлосната енергија од сонцето во еднонасочна струја. Оваа еднонасочна струја, со инвентори синхронизирани со мрежниот напон, се трансформира во наизменична струја со 220V/50Hz. Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија. Во граница на проектниот опфат, односно градежната парцела, се планира електроенергетски објект - Трафостаница - 3,7 MVA.

Со оваа трафостаница ќе се обезбеди минимално количество на струја за потребите на комплексот и преку ТС ќе се дистрибуира произведената енергија во мрежата на ЕВН. Поврзувањето на оваа ТС со дистрибутивната мрежа ќе се направи со кабелско поврзување до најблиската ТС, согласно условите што ќе ги определи ЕВН АД Македонија, при што треба да се почитуваат законските прописи релевантни за оваа област:

- Законот за енергетика („Сл. Весник на РМ” бр. 96/18 и 96/19),
- Мрежните правила за пренос на електрична енергија („Сл. Весник на РСМ” бр. 04/22);
- Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија („Сл. Весник на РСМ” бр. 191/19).

За инфраструктурата надвор од проектниот опфат (кабелското поврзување со дистрибутивната мрежа), ќе се изработи проектна документација-Урбанистички проект за инфраструктура. Според тренските услови високонапонскиот далновод од 110kV на АД МЕПСО, поминува надвор од опфатот од исочна страна. Согласно Законот за енергетика („Сл. Весник на РСМ” бр. 96/18 и 96/19), Мрежните правила за пренос на електрична енергија („Сл. Весник на РСМ” бр. 04/22), се формира заштитен појас 20м. (по 10м. од оската на водот). Заштитниот појас е надвор од границата на предметниот проектен опфат.

- **Електронска инфраструктура**

Согласно добиениот допис од Македонски Телоком АД Скопје, за планирани и постојни ТК инсталации, бр. 45652 од 12.09.2022 год. со кое е известно дека во граници на планскиот опфат има постојна МТК инфраструктура.

Согласно добиениот допис од Агенцијата за електронски комуникации - АЕК - Одговор за барање за податоци за ТК инсталации со бр. 1404-2604/2 од 20.09.2022 год. со известување дека на постоечката локација Агенцијата за електронски комуникации, има електронски комуникациски мрежи, доставени со графички прилог, потврдено е дека инфраструктурната линија е надвор од проектен опфат.

Потребите од комуникациски услуги, ќе се задоволат преку операторите на мобилна телефонија во републиката: М-Телеком, А1 Македонија и Телекабел.

Партерно решение со хортикултура

Површината на градежната парцела хортикултурно се уредува во зависност од распоредот на панелите. Земјиште кое е надвор од урбано подрачје, пред сеж, се зафаќа со распоред на панелите кои се групирани меѓу себе. Површината помеѓу и испод панели е простор каде на метални конструкции се поставуваат панелите, на пропишано растојание. Површината партерно е слободна, со исклучок на кабли и заемјувачи, кои го пратат процесот на конверзија на енергијата (од сончева во електрична енергија). Делови од оваа површина служи за комуникација-пристап, а истовремено може да се озелени и хортикултурно да се урди, со ниско зеленило, со цел да не попречува, односно да не држи сенка на соларните панели. Одржувањето на просторот е неопходно, со цел да не дојде до опожарување на тревата помеѓу панелите.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

На крајниот југо-запад од Република Македонија се протега Охридско-Струшката котлина, сместена помеѓу планините Јабланица, Беличка Планина и Мокра на запад; Галичица, Петрина, Плаќенска и Илиенска Планина на исток; Стогово и нејзиниот огранок Караорман на север и ридчестиот предел Гора на југ. Котлината зафаќа површина од 103.407 ха. Струга се наоѓа на 698 м надморска височина.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Иако, опколена со високи планини, Струга, односно Охридско-Струшката котлина е добро поврзана со соседните области и воедно добро пристапна.

Од Скопје до Струга може да се пристигне преку Кичево и преку Битола - Ресен - Охрид на северо-запад сообраќајно поврзана со Дебарската Котлина. На запад преку превалецот Кафасан и долината на Шкумба е поврзана со Албанија. Во близина на општина Струга се наоѓа и Интернационален аеродром.

Струга се наоѓа во југо-западниот дел на Република Македонија и е поврзана со сообраќајниот систем на државата преку развиен систем на патни мрежи. Општината е поврзана со патните правци према внатрешноста со Охрид, Дебар и кон Р. Албанија граничниот премин Кафасан. Сите селски населби се поврзани со градот, поголемиот дел се со асфалтирани локални патишта, а останатите се неасфалтирани земјени патишта (Малесија и

Дримкол). Градежните зафати се изведени пред подолг временски период и истите се со недоволна ширина на коловозот и во голема мера оштетени.

4.1.2 Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот

Сместена е во подножјето на планината Јабланица, во Охридско-Струшката котлина, на северниот брег од Охридското Езеро, непосредно на местото каде се излива реката Црн Дрим од Охридското езеро. Се смета дека уште од старо време постоела мала населба под името Енхалон, од старо грчкиот збор што во превод значи јагула. Подоцна населбата го добива името Струга, што значи речен ракав, притока и тоа на место за риболов.

Струшката општина зафаќа површина од 5073 ха или 1/3 од вкупната брегова линија на езерото т.е. половина од вкупната површина на котлината. На оваа површина се наоѓа градот Струга и 50 населени места (Мислешево, Драслајца, Моришта, Ложани, Бицево, Враништа, Долна Белица, Заграчани, Калишта, Мали Влај, Радолишта, Радожда, Франгово, Шум, Окиси, Вишни, Горна Белица, Дренок, Модрич, Глобочица, Луково, Нерези, Безево, Јабланица, Лакаица, Прискупштина, Буринец, Збжди, Локов, Присовјани, Ржаново, Селци, Брчево, Богојци, Тоска, Деложди, Корошишта, Ливада, Мислождеда, НовоСело, Поум, Цепин, Боровец, Лабуништа, Подгорци, Ташмаруништа, Велешта, Горно Татеша, Долно Татеша, Добовјани).

Охридското подрачје ја преживеало езерската фаза. Езерскиот басен во намален обем се задржал и до денеска. Иако со спласнувањето езерото е доста намалено се уште е во полн живот. Причина за тоа е тонењето на гребенот што продолжува и денеска, а со што може да се објасни големата длабочина на езерото (286 м) поради што е едно од најдлабоките езера во Европа.

Релефните карактеристики влијаат врз територијалниот распоред на населбите, содржините и дејностите во нив, проектирањето на сообраќајниците, распоредот на пејсајот, разместеноста на растителните заедници, па затоа при планирањето на просторот треба да се има предвид значењето на рельефот во целина.

4.1.3 Хидротехничка структура

На територијата на Охридско- - Струшката котлина се среќаваат повеќе видови води. Едни се подземни води, извори и вротоци, други протечни води, а трети природни (тектонски и леднички) и вештачки езера. Охридското Езеро е сместено во Охридската котлина меѓу варовитата Галичица на исток и Јабланичка и Мокра Планина на запад. Денешното ниво на езерото се наоѓа на 695 надморска височина, односно пониско од првобитното за 265м. Езерото има издолжена форма. Најдолго е во правец север - југ, од Струга до Св. Наум. Околу 40% од површината на дното на езерото се наоѓа под 200м длабочина.

Езерото се снабдува со вода преку подземните канали низ Галичица од водите на Преспанско Езеро. Најбројните и најбогатите извори (околу 80 извори) се наоѓат меѓу Св. Наум Р. Македонија и Тушемишта, Р. Албанија, на должина од 5км.

Во басенот на Охридското Езеро има околу 50 милијарди м³ вода, а езерото има површина од 348 км².

Реката Црн Дрим е единствениот истек на Езерото. Црн Дрим е регулатор на нивото на водата во езерото. Во долината на Охридско Езеро има две вештачки езера: Глобочица и Дебарско езеро.

Од другите хидрографски ресурси поголемо значење имаат: Црн Дрим, Сатеска, Глобочичкото Езеро, Глацијалните езера на планината Јабланица, Горно Беличките и Вевчанските извори и врелото Шум.

4.1.4 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Според географската положба на Струга, климата, односно температурите, можеме слободно да кажеме дека Струга има суптропска клима, но влијаније има со своите воздушни струи и континенталната клима.

Заокружена со планински предели на запад се наоѓа Јабланица, на северо- исток Караорман и на југо-исток Галичица, како и отвореноста на Струшкото Поле по долината на реката Црни Дрим и Сатеска кон север, условиле пониски годишни температури. Максималните воздушни температури во месеците јули и август можат да варираат од 28⁰Ц - 33⁰Ц. Во летната сезона, односно месеците јули и август, температурата на водата може да достигне дури 26,4⁰Ц. Просечниот број на денови со летна температура на воздухот повисока од 25 степени и на површинскиот дел на водата од езерото од 20 степени, изнесува од 73-78 денови, со најголем интензитет во јули и август. Во зимскиот период од годината средно месечните температури се над нулата.

Во планиските делови над 1600 мнв температурите пониски од 0 степени започнуваат од декември до крајот на март.

Инсолацијата во Струга и струшкиот регион е мошне висока. Во различните годишни периоди Струга има различен сончев сјај. Така на пример, од месец декември до месец август сончевиот сјај е подолг, а обратно е од месец август до месец декември. Во месеците јули и август просечната инсолација стигнува од 10 до 12 часа, со што позитивно влијае во општата клима на градот Струга. Статистичките податоци покажуваат дека во Струга и струшката котлина облачноста е најголема во декември и изнесува до 7,2 часа, а најмала во август кога се спушта 1,4 часа. Врнежите од дожд во Струшката котлина се сиромашни. Просечната количина на дожд изнесува 600-700 мм, а на околните планини достигнува од 2000-2500 мм дожд. Тој пример е планината Јабланица. Во струшката котлина годишно има 96 врнежливи денови во годината, со минимум на летните месеци.

Географската положба на Струга, отвореноста на струшката котлина, планините околу градот како и близината на езерото, овозможуваат во Струга да дува ветар од сите страни. Ветровите се делат на постојани и локални. Во постојаните ветрови спаѓаат ветровите што доаѓаат од југ и од север. Ветровите од север обично доаѓаат по долината од реката Црн Дрим и носат свежина, ги има низ целиот период на годината, но најчесто во зима. Јужниот ветер дува обично во март и април, а по-ретко во мај. Јужниот ветер е погоден за лов на јагула, плашици, грунец. Локалните ветрови се производ на нееднаквото загревање на копното и езерската водена маса. Карактеристичен ветер за Охридското Езеро е ветерот Стрмец. Доаѓа од околните планини и затоа е студен, дува преку цела ноќ до изгрејсонце со тивок ветер и полн бран.

Анализата на климатските сценарија покажува дека средногодишната температурата во оваа рефугијална зона за 50 години ќе се покачи во просек за 2,0°C. При тоа зимските температури ќе се зголемат речиси исто како просекот (2,0 за 50 години), што важи и за летните сезони. Годишните суми на врнежи ќе се намалат за 3% (50 години). При тоа врнежите ќе се намалат само во тек на летната, пролетната и есенската сезона, додека зимските врнежи ќе се зголемат. Врнежите во југозападниот регион нема да се намалат значително како во централните и јужните делови на Македонија. Овој регион се карактеризира и со најмали температурни промени во однос на цела Македонија, што укажува на значењето на езерата во регулирање на температурата во регионот.

Климатските прилики, поради присуството на Охридското и Преспанското Езеро, како и клисурата на Црн Дрим се прилично константни. Под влијание на регионалните климатски промени во Охридскопреспанската рефугијална зона ќе настанат значителни промени во вертикалниот градиент на фауната со различна биогеографска припадност. При тоа, најголеми поместувања се очекуваат во однос на медитеранската фауна, која ќе изврши силен продор на терените со помала надморска височина.

4.1.5 Население

Според податоците од Пописот на население, во општина Струга има 50980 жители.

4.1.6 Стопанство

Според последните локални статистики општина Струга во 1995 година учествувала во општествениот производ на Републиката со 1,4%, додека по жител остварувала 43,5% од просекот на Републиката. Значи, во почетокот на деведесетите години од минатиот век (почетниот период на транзицијата) структурата на економијата била следна: индустријата и рударството 46%, земјоделството и рибарството со 18%, градежништвото со 2,7%, трговијата со 14,8%, угостителството и туризмот со 7,1%, занаетчиството и личните услуги со 2,2%, станбено-комуналната дејност со 4,4%, здравството и социјалната заштита со 1,5 и сите останати области со 3,3%. Денес, во недостиг на локални економски статистики, груби оценки можат да се прават само врз основа на компарации на основните економски показатели во однос на националната економија и регионот на кој припаѓа општината. Така, просечната стапка на раст на БДП за периодот 1998-2002 година за Републиката изнесува само 5,2%, а за регионот во кој припаѓа општината (Југо-западен регион) растот изнесува само 2,8%. Исто така, за регионот, БДП по жител изнесува 4192 американски долари и како таков е понизок од просекот на земјата за 39%, што е особено значајно просечната годишна стапка на додадена вредност од не-финансискиот сектор во периодот 1998-2002 година е негативна и изнесува -1,1% во споредба со републичкиот просек од 3%.

Поегзактни анализи за локалната економија можат да се вршат само врз база на податоците за бројот на деловните субјекти според видот и секторите на дејност и според податоците за вработеноста во општината.

4.1.7 Хидротехничка инфраструктура

На територијата на општина Струга има една ХЕЦ Глобочица која е составен дел на Акционерско Друштво за производство на електрична енергија во државна сопственост Електрани на Македонија Скопје.

Основна дејност на подружницата е производство на електрична енергија. ХЕЦ Глобочица е изградена во периодот 1961-1965 година и ги користи водите од сливот на реката Црн Дрим преку акумулацијата Глобочица. Машинската зграда во која се сместени агрегатите, командната просторија, помошните погони и разводните постројки се наоѓа на околу 30 км од Струга.

Водоснабдување

Водоснабдувањето на граѓаните на општина Струга, одведувањето на урбаните и индустриските води и пречистување на тие води во пречистителна

станција за отпадни води ги врши меѓу-општинското Јавно Претпријатие Проаква.

Вкупната должина на водоводната мрежа изнесува 120.000м и 8 резервоари со вкупна запремина од 2.210м³.

Снабдувањето со вода се врши со зафаќање на повеќе извори сместени во пазувите на планината Јабланица. Овие извори располагаат со здрава и квалитетна вода за пиење.

За санитарната исправност на водата се грижи екипа на Проаква која врши перманентна дезинфекција на водата со гасовит и течен хлор.

Контрола на исправноста на водата за пиење врши Републичкиот завод за здравствена заштита од Охрид.

4.1.8 Културно-историско наследство

Како најзначајни во групата на антропогените туристички мотиви се културно-историските туристички мотиви. За културната историја на Струга и Струшко се сретнуваат траги уште од неолитот. Откриените артеофакти во крајбрежieto на реката Дрим и на самото крајбрежие на езерото, покажуваат дека од неолит наваму Струга била населба.

Од подоцнежниот период, за грчко-римската епоха податоците покажуваат дека во Струга и Струшко се развивало интензивен културен живот одбележан со остатоци на делови од познатата Римска трговска комуникација Виа Игнација.

Од ранохристијанскиот период од посебно значање се базиликите во с. Радолишта и с. Октиси, а од предримскиот период некрополата во с. Делогожда.

Интересни и доста ретки се и пештерските цркви кои ги има во Струшкиот регион.

Културниот живот кои се одвивал во турскиот период исто така оставил свои траги во Струга и Струшко. Во Струга има исламски световни и религиозни архитектонски градби, изградени за време на Отоманската Империја во Македонија.

Во групата на културно - историски мотиви покрај споменативе, треба да се споменат и спомениците на културата и спомен обележјата, институциите од областа на културата, музеите, галериите, културните манифестации, литературните, музичките и уметничките творби.

При Центарот за култура Браќа Миладиновци во Струга работи и Народната Библиотека Браќа Миладиновци.

Значајни културни институции се Спомен куќата на Браќата Миладиновци, Уметничката галерија на Вангел Коџоман, Природно Научниот Музеј Др. Никола Незлобински.

Најпозната манифестација е Светскиот фестивал Струшки Вечери на поезијата кој традиционално се одржува секоја година од 25-29 август.

Неговите почетоци се од 1961 година по повод 100 годишнината од смртта на Браќата Миладиновци кога е издаден и нивниот Зборник.

Согласно со Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25), видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменички целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во руралните населби и ридско-планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човечката егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје нема евидентирани археолошки локалитети.

Анализираното подрачје, се наоѓа во опфат на значајно културно наследство и локацијата според Просторниот план на Охридско-преспанскиот регион, се наоѓа во простор со културен предел и верски објекти каде треба да се почитуваат одредбите за заштита согласно законот.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Воздух

Квалитетот на воздухот е еден од поважните чинители на кои треба да се внимава при планирање на просторот заради спречување на деградација на истиот со имплементација на планскиот документ. Санитарната состојба на воздухот не е нарушена бидејќи во анализираниот простор не постојат изразити загадувачи.

Сепак, при анализа на состојбата на квалитетот на воздухот во општина Струга земени се во предвид расположливите податоци за потрошувачката на енергија во индустријата, домаќинствата, јавните и комерцијалните објекти, состојбата на сообраќајот - застареноста на возниот парк, авионскиот сообраќај, податоците од националната мрежа за следење на квалитетот на воздухот, влијанието врз човековото здравје и мерките што се превземаат за намалување на загадувањата.

И покрај тоа што констатираната состојба со квалитетот на воздухот е на задоволително ниво, сепак е потребно постоење на мониторинг станици, лоцирани на територијата на општината за следење на емисиите од загадувачки материи во воздухот, со што навремено би се реагирало доколку дојде до зголемување на нивните концентрации над дозволеното, а во согласност со соодветниот и потенцијален индустриски развој и зголемување на авионскиот сообраќај во општината во следните години.

Загадувањето на воздухот доаѓа како резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарните и мобилните извори, преку одвивање на хемиско-технолошките процеси, био-хемиските процеси и процесите на согорување на горивата. Дистрибуција на загадувачките супстанции во околината и појава на зголемување на нивната концентрација со тек на време во воздухот и влијанието на квалитетот на воздухот врз живиот свет се исто така важни чинители во одредувањето на состојбата на квалитетот на воздухот.

Во сегашни услови, основни загадувачи се: застарениот возен парк на населението и правните субјекти во општината, како и загадувањето од користење на нафтата, нејзините деривати и дрвото како енергетски ресурси во домаќинството.

Имајќи ги во предвид бројот, типот и капацитетот на застапената индустрија и другите деловни субјекти во општина Струга, како и бројот на возила и интензитетот на патниот и авионскиот сообраќај, како и употребата на нафтата, нејзините деривати како енергетски ресурси, генерално може да се каже дека аерозагадувањето е во рамки на дозволените концентрации на загадувачки супстанции во воздухот.

Вода

Водоснабдувањето на граѓаните на општина Струга, одведувањето на урбаните и индустриските води и пречистување на тие води во пречистителна станица за отпадни води ги врши меѓу-општинското Јавно Претпријатие Проаква. Вкупната должина на водоводната мрежа изнесува 120.000м и 8 резервоари со вкупна запремина од 2.210м³. МЈП Проаква им испорачала на граѓаните на општина Струга 1 569 212м³ вода и тоа на претпријатија 413296 м³, а на домаќинствата 1155916м³. Снабдувањето со вода се врши со зафаќање на повеќе извори сместени во пазувите на планината Јабланица. Овие извори располагаат со здрава и квалитетна вода за пиење. За санитарната исправност на водата се грижи екипа на Проаква која врши перманентна дезинфекција на водата со гасовит и течен хлор. Контрола на исправноста на водата за пиење врши Републичкиот завод за здравствена заштита од Охрид.

Отпадните води кои се создаваат во домаќинствата и индустријата со секундарни канализациони мрежи се испуштаат во примарниот колектор и доаѓаат во пречистителна станица за отпадни води каде се прочистуваат до одреден степен и се испуштаат во реката Црн Дрим. На подрачјето на општина Струга има една збирна пречистителна станица и шест пумпни станици во вкупна мрежа од 14км. Со колекторскиот систем не е покриен

само потегот од населбата Елен Камен до село Радожда. Збирната пречистителна станицата може да прифати и опслужи 40000m^3 вода на ден. Со примарниот колектор во пречистителната станица за отпадни води се транспортираат 941566m^3 отпадни води годишно. Квалитетот на испуштените води се следи во лабораторија сместена на пречистителната станица и одговара на стандардите пропишани од Европската Унија за квалитет на пречистени отпадни води кои се испуштаат во природни водотеци. Вкупната должина на канализационата мрежа изнесува $1.268.553\text{m}^3$. Со канализација се одведуваат 872950m^3 годишно или $55,6\%$ од пласираната вода и тоа на претпријатија 297562m^3 , а на домаќинствата 575389m^3 .

Отпад

Отпадот од општина Струга организирано се подига од службите на ЈП Комунално. Во селските населби отпадот самоиницијативно се одлага при што се создаваат диви депонии. Општина Струга нема постојана депонија каде би се депонирал отпадот. Постои само привремена депонија која се наоѓа во непосредна близина на градот. Привремената депонија не ги задоволува елементарните санитарни стандардни прописи. Депонијата ја нема потребната инфраструктура (вода, електрична енергија) и нема средства за дезинфекција и јама за угинати животни. Индустрискиот и медицинскиот отпад исто така се депонира во привремената депонија. Отпадот нема никаков технички третман туку само се нивелизира и затрупува со земја и песок.

Растителен и животински свет

На подрачјето на општина Струга, шумскиот фонд е застапен на релативно големи површини. Вкупната дрвна маса на шумите во општина Струга се проценува на 1.962160m^3 , со вкупен годишен прираст од 38947m^3 . Ј.П. Македонски Шуми ШС Јабланица стопанисува со вкупно површина од 23787 ха, од кои 21511 ха или околу $90,5\%$ се наоѓаат во државна сопственост, додека 2276 ха или $9,5\%$ се во приватна сопственост. Во однос на квалитетот, околу $30,4\%$ од шумите со кои стопанисува ШС Јабланица-Струга се високостеблести, а $69,9\%$ се нискостеблести. Според намената 100% од шумите се од стопански карактер.

Охридското Езеро претставува голем потенцијал за развој на риболовот во општината, но неконтролираниот лов во минатото доведе до драстично намалувања на рибниот фонд од бели риби (пастрмка, белвица) и јагула кои претставуваат главен улов од езерото. Во сила е забрана за лов на овие риби, но и покрај забраната овие риби се ловат од езерото. Бројот на регистрирани риболовци изнесува околу 30 , но бројот на лица кои ловат риба без дозвола е многу поголем. Реката Сатеска постојано донесува мил и наслаги кои се таложат и ги загрозуваат мрестилиштата од пастрмката на Струшкиот дел на езерото со што придонесува за нејзино повлекување и исчезнување од овој дел на Езерото. Покрај пастрмката во езерото

егзистираат и крапот, плашицата, мренката, кленот, грунецот, скобусот и др. Во општина Струга функционира и вештачко мрестилиште за пастрмка кое се наѓа во селото Шум. За риболовот карактеристични се и регионите по текот на реката Црни Дрим и Глобочичкото Езеро. На територија од општина Струга има со 4 ловишта кои се протегаат на површина од околу 35000 ха. Дивеч кој најчесто се среќава е дивата свиња и прелетниот дивеч, а исто така има и мечка, срна и рис кои сезаштитени со закон и се забранети за лов. Во рамките на ловиштата функционира и репроцентар кој е солидна база за обнова на ловниот фонд. Стопанисувањето на ловиштата е дадено под концесија.

Како резултат на флукуациите на нивото на водата, може да се видат само фрагменти од флотантната макрофитска вегетација. Сепак, негативните последици по биодиверзитетот во езерото, а особено во околните блатата и мочуришта се антропогено предизвикани. Така на пример, за време на големата суша, Охридското Езеро не покажа значаен пад а нивото како Преспанското и Дојранското Езеро. Напротив, блатата се мелиорираат или уништуваат за изградба на населби или туристички објекти од страна на човекот.

Сјоменик на природата ОХРИДСКО ЕЗЕРО

Во Охридското Езеро заради географската изолираност и поволните хидрографски услови, зачувани се и во него живеат околу 146 видови ендемични организми. Еден дел од нив претставуваат живи фосили речиси неизменети од времето на терциер наваму - ендемскиот сунгер, реликтните видови полжави (над 27) од кои 86% се ендемични, неколкуте реликтни видови глисти, охридската пастрмка (*Salmo letnica*), белвицата (*Acantolingua ochridana*) и др. видови риби со ендемски карактер како и поголем број реликтни видови алги меѓу кои најбројни се дијатомеите. Заради ваквото богатство со природни вредности, Охридското Езеро во 1979 година е внесено во списокот на светското наследство како природно добро, а во 1980 година поради значајните културно-историски вредности во поширокиот простор тоа е номинирано и како Охридско природно и културно - историско подрачје.

Површината на езерото изнесува 23000 ха.

Важи за едено од најзначајните туристички знаменитости во Македонија и со културно историско значење од светски размери; научно-истражувачки зоолошки објект и со посебни геоморфолошки и хидролошки вредности; објект со многустрана биолошка намена; биотоп на слатководна фауна и орнитофауна.

Според меѓународниот сојуз за заштита на природата и природните богатства (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN) има меѓународен статус III категорија.

Предметната локација се наоѓа во опфатот на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл.

Весник на РМ” бр. 75/10), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

Меѓународен статус: IUCN III - Споменици на природата

Овие категории обично содржат една или повеќе специфични природни обележја со извонредно национално значење, кои поради единственоста и реткоста, мораат да бидат заштитени. Овие специфични карактеристики за да бидат идеално заштитени треба да бидат ослободени од нарушувањата создадени со човечките активности или тие активности треба да бидат сведени на најмала можна мера, т.е. не треба да постои евиденција на такви активности. Овие области не се по големина одредени доколку содржат различност на карактеристики или репрезентативни екосистеми кои ќе ги оправдаат нивните вклучувања како национален парк. Големината не е значаен фактор, овие области треба само да бидат доволно големи за да го заштитат интегритетот на положбата. Иако оваа категорија може да има рекреативна и туристичка вредност, треба да биде управувана така, за да биде релативно ослободена од човековото вознемирување.

Овие области може да ги поседуваат или управуваат две центри или други државни владини агенции или организации толку долго колку е потребно да се осигура дека ќе бидат уредени кон заштита на нивните важни карактеристики за подолг период.

Заштитни режими, согласно валоризацијата дадена во Просторниот план на Република Македонија (2004 година) - Студија за заштита на природното наследство:

РЗ 2: Режим на заштита за површински геоморфолошки споменици

Ограничувања:

Согласно правилата треба да биде забранета секоја дејност која би го обезвредила, оштетила или уништила споменикот и би му ја изменила неговата своевидност, која посебно се однесува на:

- градежни работи (градење патишта и инфраструктурни објекти), откопување или засипување на теренот, во потесното подрачје на споменикот на природата;
- градење на сите видови градби во потесното подрачје на споменикот на природата;
- поставување или полагање на површински енергетски водови на потесното подрачје на споменикот на природата (на пр. електрични водови, гасоводи, нафтоводи, телефонски водови итн.);
- копање или стопанско искористување на рудните богатства на потесното подрачје или споменикот на природата;
- фрлање отпадоци на поширокото или потесното подрачје на споменикот на природата;
- поставување рекламни или други видови табли, знамиња или светлосни натписи на поширокото подрачје на споменикот на природата;
- сокривање или нарушување на поважните видици на споменикот со нови градби, огради, антени, жичани водови итн. на поширокото или потесното подрачје на споменикот;

- изведување на екскурзии, спортови (на пр. качување по карпести обелиски) кои се опасни за извршувачот, но и за природниот соменик. По исклучок и по претходна согласност на соодветната служба за заштита можно е:

- да се уреди споменикот на природата за посета на јавноста (да се изградат на пр. врвици и патишта за посетителите, видици, одморалишта, да се направат огради, табли со известувања или забрани итн.);
- отстранувањето на вегетацијата поради подобар изглед на споменикот на природата (на пример: кастрење дрвја и грмушки што го запираат видикот кон споменикот) итн. такво научно истражување, кое би можело да ја загрози карактеристиката на споменикот на природата (на пр. земање на камени узорци, сондирање на теренот итн.);
- поставување на спомен табли на поширокото подрачје на споменикот на природата.

РЗ 4: Режим на заштита за хидролошки значајни подрачја

Ограничувања:

Во хидролошки значајните подрачја и во нивната непосредна близина не се дозволени активности кои ги загрозуваат нивните обележја и вредности, заради кои се заштитени како природно наследство:

- загадување на водата (директно испуштање на канализациска, технолошка и атмосферска отпадна вода);
- искористување на хидроенергетскиот потенцијал на водата (изградба на брани, вештачки езера, хидроенергетски објекти и друго);
- менување на природната температура на водата (употреба на водата за ладење на енергетски или индустриски објекти);
- менување на составот на водата (промена на Пх, количеството на органски или неоргански материи);
- менување на водниот режим (времено или континуирано одземање или додавање вода);
- поголеми регулациски градежни работи (промена на насоката, обликот или длабочината на коритото, градење на прагови, утврдување на бреговите со зидани или бетонски насипи, градење на водени пречки итн.);
- изградба на нови содржини (објекти за домување, инфраструктурни објекти и друго);
- да се ограничи пристапот до водата доколку тоа не е од заштитни причини;
- фрлање на отпадоци во коритото, на брегот или во непосредната близина на водата;
- возење со моторни чамци (освен со електрични мотори).

По исклучок и по претходна согласност на субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје можно е:

- изградба на сообраќајна инфраструктура;

- менување на крајбрежната вегетација (проредување и сечење на дрвја и грмушки, засадување на бреговите итн.);
- внесување на животински или растителни видови во водата или на крајбрежјето;
- експлоатација на нанос, песок или калиште од крајбрежјето или од дното на коритото, изведба на помали регулациски, градежни работи (чистење на дното на определени делови итн.).

Забелешка:

Наведените ограничувања не важат за постојната состојба која можеби не е во склад со заштитениот режим, освен ако тоа не е во одделни примери наведено.

Дозволено е:

- возење со чамци и едрење;
- посетување и задржување (шетање, капење, сончање) околу водата доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита;
- риболов (во согласност со прописите за рибарство);
- научно истражувачки активности на водената фауна и флора.

РЗ 5: Режим на заштита за ботаничко значајни подрачја

Ограничувања:

Во ботаничко значајните подрачја и во нивната непосредна близина не се дозволени активности кои ги загрозуваат нивните обележја и вредности, заради кои се заштитени како природно наследство:

- менување на растителниот состав на подрачјето (отстранување или менување на вегетацијата);
- менување на водниот режим (временно или континуирано одземање или додавање вода);
- менување на составот на водата (промена на рН, количеството на органски или неоргански материи);
- отстранување на земјата или каменитата подлога на водотеците, засипување, фрлање на отпаден материјал итн., менување на киселоста или алкалноста на почвата;
- ископување, берење, оштетуваат или кршење на растенијата, или уништување на вегетационите формации кои се предмет на заштита (наведени во описот на заштитеното подрачје);
- собирање на семиња и плодови на растенијата кои се предмет на заштита;
- други активности на постојниот локалитет кои имаат штетно влијание врз растенијата или вегетационите формации, кои се предмет на заштита (наведени во описот на заштитеното подрачје);
- изведување на мелиорационски или регулациски активности кои ќе имаат негативно влијание на потесното подрачје;
- загадување на површински или подземни води;
- загадување на воздухот со прашина и загадувачки супстанции.

По исклучок и по претходна согласност на субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје можно е:

- земање на примероци од природните богатства (растенија, нивните семиња или плодови) за научно-истражувачки и воспитно образовни цели.

Забелешка:

За спроведување на научно истражување во природата, на територијата на заштитено подрачје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата издава дозвола, во соработка со субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје. Спроведувањето на научното истражување во природата на територијата на заштитено подрачје се врши по претходна најава до субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје.

Дозволено е:

- стопанско искористување на природните богатства, доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита (косење, посење, обработка на земја, шумско искористување итн.);
- лов, доколку не е во спротивност со примарните цели за заштита;
- риболов, доколку не е во спротивност со примарните цели за заштита;
- посета на локалитетот и фотографирање на растенијата, доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита.

РЗ 7: Режим на заштита за зоолошки значајни подрачја

Ограничувања:

Во зоолошки значајните подрачја и во нивната непосредна близина не се дозволени активности кои ги загрозуваат нивните обележја и вредности, заради кои се заштитени како природно наследство:

- изведување на активности кои ќе предизвикаат промени во животните услови на потесното подрачје (отстранување на вегетација или промени во вегетациската структура, изведување на земјени работи, отстранување на каменести или земјени подлоги, промени на нивото на површинските и подземните води, фрлање на отпад и друго);
- собирање, ловење на животни (возрасни примероци или нивните развојни форми);
- оштетување или уништување на гнезда или места каде што животните се размножуваат или здружуваат;
- изведување на активности кои предизвикуваат бучава и вибрации;
- вештачко осветлување на животните, нивните гнезда, живеалишта, засолништа и места каде што се хранат или размножуваат;
- други штетни влијанија на животните кои се предмет на заштита (наведени во описот на заштитеното подрачје);
- изведување на мелиорациски или регулациски активности кои ќе имаат негативно влијание на потесното подрачје;
- загадување на површинските и подземните води;
- загадување на воздухот со прашина и загадувачки супстанции.

По исклучок и по претходна согласност на субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје можно е:

- земање на примероци од природните богатства за научно-истражувачки и воспитно образовни цели.
- набљудување, фотографирање или снимање на животните.

Забелешка:

За спроведување на научно истражување во природата, на територијата на заштитено подрачје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата издава дозвола, во соработка со субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје. Спроведувањето на научното истражување во природата на територијата на заштитено подрачје се врши по претходна најава до субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје.

Дозволено е:

- стопанско искористување на природните богатства на подрачјето, доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита (косење, посење, обработка на земја, шумско искористување итн.);
- лов, доколку не се однесува на видовите кои се предмет на заштита и доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита;
- риболов, доколку не се однесува на видовите кои се предмет на заштита и доколку истото не е во спротивност со примарните цели за заштита.

Биолошка разновидност и природно наследство

Клучни проблеми во однос на биолошката разновидност се:

- Идентификуваните несоодветности во управувањето со природното и културно светско наследство, од страна на мисија на УНЕСКО, презентирани во Извештајот од последната мисија;
- Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја;
- Недостаток од детален преглед на сите бесправни градби во заштитеното УНЕСКО подрачје и спроведување на СОЖС/ОВЖС;
- Неконтролирано уништување на подрачјето на трска со сечење, палење, корнење, за различни цели како добивање обработливи површини, плажи, хотелски комплекси, депонирање на земја и градежен шут итн.;
- Не се применуваат стандарди за планирање на зеленило по глава на жител и отсуство на систем за интегрирање на податоци во врска со зеленилото, со цел подобро донесување на соодветни мерки и одлуки;
- При воспоставување нови зелени површини, не се користат автохтони видови прилагодени на локалната клима;
- Охридското Езеро е реципиент на отпадни атмосферски води и отпадни комунални води од кои дел воопшто не се пречистуваат;
- Ерозивни наноси од речните сливови во езерото;
- Голем број плажи и хотелски комплекси на/во близина на охридското крајбрежје и големиот број туристи во туристичката сезона;

- Голем број бесправно изградени објекти во крајбрежната заштитна зона на Езерото;
- Отсуство на активностите за подигање на јавната свест за значењето и улогата на другите заштитени подрачја во регионот насочени кон граѓаните.

Согласно План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 -фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, 33, 34 и 35, КО Ново Село, Општина Струга се наоѓа во III-д зона.

Третата заштитна зона ги опфаќа просторите со непродуктивна намена (населби и друго градежно земјиште) и продуктивно земјиште (земјоделски посеци, пасишта и шуми), што се застапени меѓу котата 866 мнв и надворешната граница на првата заштитна зона. Во оваа зона ќе се овозможи развој на населбите, туризмот и инфраструктурата, но ќе се дефинираат посебни услови.

Забранети активности во заштитната зона III-д:

- интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на пестициди/губриво кои загадуваат;
- изградба објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 40%;
- реконструкција на легално изградените станбени објекти во постојниот габарит;
- други активности што може да го нарушат пределот и да ја загорзат исклучителната вредност.

Надвор од градските подрачја (надвор од опфат на ГУП), со исклучок на крајбрежниот појас, во согласност со насоките и критериумите утврдени во Просторниот план на Охридско-преспанскиот Регион, може да се планираат:

- инфраструктурни градби (првенствено со користење на постојните траси и коридори за да се заштитат шумите и земјоделското земјиште, односно уништувањето на интегритетот на природните структури создадени од човекот со задолжително изработување Стратегија за оцена на влијанието врз културното наследство);
- активности кои ќе ги подобрат условите за живеење и стопанисување преку ревитализација на руралните населби преку принципот на интегрален развој и потребите на селскиот и екотуризам (во согласност мерките на заштита и со претходна согласност од надлежните институции);
- реконструкција на легално изградени станбени објекти во постојниот габарит.

При градењето надвор од градските подрачја не се дозволува:

- формирање нови населби на неизграден простор (простор кој ја опфаќа заштитната зона 2-б во делот за природно наследство);
- зафаќање на крајбрежниот појас од Охридското Езеро;

- користење на квалитетно земјоделско земјиште со негова пренамена во градежно земјиште за градење со пренамена.

Бучава

Во Струшкиот регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Проблемот на бучавата на просторот на општината не е изразито присутен, освен за време на туристичката сезона.

До сега не е направена анализа на влијанието на бучавата врз животната средина во општина Струга и не се воспоставени индикатори за следење на истата заради што и не може да се направи анализа на трендот на промени во изминатиот период.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

Бучавата не претставува сериозен проблем во општината.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Струга и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оценка на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оценка на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оценка на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и

интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од постоење на интензивна емисија од употреба на дрва како агенс за затоплување, зголемен сообраќај Не користење на обновливи извори на енергија	x
Вода	Нарушен квалитет на подземните води од постоење на септички јами Недоволно планирање на промените во намената на земјиштето	x x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
Почва	Нарушен квалитет на почвата како резултат за исталожување на аероседименти Деградиција на почвите	x x
Предел	Деградирани предели	x
Население	Појава на миграција Невработеност	x x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку планот не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Отсуство на финансиски инвестирања што би се довело до слаб економски развој на стопанството;
- Ограничен развој на општината;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција кон поразвиените центри;
- Намален животен стандард;
- Нереализацијата на планскиот опфат ќе испушти можност од идни потенцијални инвестиции;
- Трошоците за увоз на струја ќе се зголемат.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оценка, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Рационално искористување на просторот преку реализација на одржливи плански содржини;
- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Подобрување на енергетскиот биланс /пораст на производството на енергија;
- Зголемување на енергетската сигурност;
- Зголемување на учеството на нови одржливи извори на енергија во снабдувањето со енергија, односно во енергетскиот биланс;
- Пораст на енергетската ефикасност;
- Зголемување на енергетските капацитети од обновливи извори;
- Подобрување и одржливо производство и снабдување со електрична енергија и топлина;
- Намалување на увозната зависност од енергија;
- Енергетска сигурност;
- Намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Либерализација на пазарот;
- Зголемен степен на урбанизација со максимално, рационално и одржливо искористување на просторот и
- Реализирање на плански содржини во функција на директни /индиректни економски ефекти.

Предметниот плански документ не носи информации за разгледувани алтернативни локации за планскиот опфат. Алтернативи на ниво на активност произлезена од намената на планот, во смисла на технологија и слично ќе бидат разгледувани во фазата на подготовка на техничко технолошкиот проекти во понатамошните фази на реализација.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне во единствена интегрирана просторна и функционална целина, која ќе овозможи одржив развој на локалната и национална економија со потенцијал за привлекување на интересот на домашните и странските инвеститори во планскиот опфат и пошироко во планскиот регион.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, може да се анализираат од негативен и позитивен аспект.

Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските потенцијали во општина Струга.

Извештајот за Стратегиска оцена не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Околината не се очекува да претрпи значајни промени, кои пак ставени во функција на одржлив развој се очекува да донесат социјални и економски придобивки за општината и вкупната инфраструктура. Со цел правилно вклопување и управување, неопходно е сите можни влијанија да бидат идентификувани, анализирани и земени во предвид во рамките на сите локални стратешки документи и работата на административните органи и јавните претпријатија.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе ја запрат економската миграција на локалното население, туку и ќе предизвика позитивен стимул на демографскиот развој. Исто така, ќе има долгорочно позитивно влијание и на зголемувањето на наталитетот, како уште еден позитивен елемент во функција на демографскиот развој. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе го зголемат животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената во планскиот опфат, не се очекува истиот да предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население, бидејќи класата на намена (производство на електрична енергија од обновливи извори) спаѓа во класа на намена, која нема значајно влијание на човековото здравје. Во текот на изградбата се очекуваат краткорочни влијанија, како резултат на појавата на бучава, емисии во воздухот и појава на прашина.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се направи во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Струга ќе има позитивно влијание врз социо-економските и демографски развој на општината, зголемено и одржливо искористување на обновливите извори на енергија, помал увоз на електрична енергија, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економскиот раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на квалитетот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и рационално и одржливо искористување и уредување на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со планот за изградба на изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Струга не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведба на земјани

и градежни работи, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекува:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали, кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, транспортот на ископаната земја, односно земјените работи.

Според класите на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска која треба да се реализира во подоцнежната фаза на реализација на планираниот проект.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на карактеристиките на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува да има нарушување на квалитетот на амбиентниот воздухот во регионот и пошироко или климатски промени и ќе биде во насока на подобрување на климата.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава. Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, кое е надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде во дозволените граници.

Во текот на работата на објекти за производство на енергија не се очекува појава на бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат дефинираните мерки согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја од посебните активности ќе се намалат очекуваните ефекти од бучава, односно ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

Во текот на конструктивната фаза можно е да дојде до ерозија на теренот, поради работата на градежната механизација при користењето на пристапните патишта и инфраструктурата, како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта, која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од градежната механизација и транспортните средства при изградбата на објектите во конструктивната фаза (довод на електрична енергија и сл.).

За да не дојде до нарушување на квалитетот на почвата, потребно е да се спроведе План за управување со отпад во кој ќе се предвидат мерки за управување со отпадот.

Во конструктивната фаза, при изведбата, поставувањето и копањето на канали постои можност од појава на ерозија на земјиштето, набивање на почвата од движење на моторната механизација и загадување на почвата од неправилно управување со отпад (ненавремено подигање на комуналниот отпад може да има влијание врз почвата). Исто така, се очекуваат влијанија врз почвата, при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Со имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Струга не се очекуваат огромни влијанија врз пределот.

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот, како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат, како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори на енергија, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе допринесе за избегнување на значителна деградација на пределот на национално ниво.

Меѓутоа, имплементацијата на Планот на предложената локација, исто така, ќе предизвика значителни негативни влијанија врз пределот и неговите визуелни карактеристики.

Имплементација на Планот ќе допринесе за нарушување на пределот и пејзажот. Промените на природните карактеристики на пределот во рамките на опфатот може да го засегнат локалното население и истите да ги прифатат како негативен визуелен ефект.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагментирани) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленичките гасови и останатите видови емисии во животната средина кои се генерираат како резултат на производство на енергија од необновливи извори, ублажување на климатските промени што ќе допринесе за подобрување и заштита на биолошката разновидност и природата на национално ниво, регионално и локално ниво.

Планската документација има потенцијал директно и индиректно да влијае на одредени локации, нивните квалификациски карактеристики, како и други загрозени или заштитени (приоритетни) видови. Влијанијата врз приоритетните живеалишта и видови може да настанат преку изградбата и работењето и може да бидат кумулативни со други блиски предложени проекти или оние кои се веќе во изградба.

Влијанијата може да произлезат од, но не мора да бидат ограничени на:

- губење и деградација на живеалиштата,
- смртност на дивиот свет преку судир или струен удар,
- поместување на дивиот свет и ограничување на движењето,
- ловокрадство, прогон или нелегална трговија со диви животни,
- фрагментација на населението и живеалиштата,

- загадување,
- нарушување/губење на екосистемските услуги,
- внесување на туѓи инвазивни видови.

Клучно ограничување веројатно се птиците, особено оние поврзани со идентификуваниот значаен локалитет за птици. Интеракциите на птиците со фотоволтаичните објекти не се добро проучени. Примарните закани се од потенцијални судири со ПВ опрема, далноводи и струјни удари од трафостаници и дистрибутивни линии. Судирите од ПВ системи може да вклучуваат директни судири во жици или далноводи. Другите судири се помалку проучени, како што е спорната теорија на езерски ефект каде што големите ПВ објекти може да привлечат миграциски водни птици; тие се теоретизирани да ги перцепираат рефлектирачките површини на ПВ панелите како водни тела и тие се судираат со структурите додека се обидуваат да слетаат на панелите. Други студии пронајдоа ограничени докази за каква било привлечност на птици поврзани со водни живеалишта на локации на ПВ соларни објекти.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на планот, во општина Струга ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во околината и регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

При реализација на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори, во општина Струга се очекува генерерирање на градежен и земјан отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите. При реализација на проектот се очекува вишок на земја, отпад од пакување и отпад генериран од работниците кои ќе работат на локацијата. Согласно, законската регулатива создавачите на отпад се должни да ги превземат сите заштитни мерки за заштита на животната средина.

Се препорачува сите овие активности да бидат подетално опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на оваа планска содржина е појавата на пожар, елементарни непогоди и други

хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, со што ќе се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема против појавите на пожар и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Со Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25), како и останатите законски и подзаконски акти се уредени правата и должностите на Република Македонија и на општина Струга, како и правата и должностите на правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните за подобрување на квалитетот на живеење.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Во зоната на бунарите се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад,

испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со вода ќе се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаниците, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Предметната локација се наоѓа во опфатот на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. Весник на РМ” бр. 75/10), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

Имајќи предвид дека предметната локација за која се изработува Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга се наоѓа во близина на регистрирано природно, но и културно наследство, односно станува збор за регион кој е впишан на Листата на светско наследство на УНЕСКО потребно е целосно почитување и примена на домашната законска регулатива и примена на меѓународните прописи и Конвенции чиј потписник е Република Македонија.

Самиот факт што избраната локација се наоѓа во рамките на заштитеното подрачје, изградбата на нови објекти може да доведе до нарушување на пределот и визуелниот амбиент кој го карактеризира овој регион.

Од тие причини, согласно параграф 172 од Оперативниот водич за имплементација на Конвенцијата за заштита на културно наследство потребно е државите - членки на Конвенцијата да го информираат Комитетот за светско наследство за нивната намера за превземање на поголеми реконструкции или нови градежни зафати во подрачјето заштитено според Конвенцијата.

Во насока на почитување на горенаведената одредба, планските документи, архитектонските идејни и основни проекти како и изготвените Студии за влијанието врз животната средина преку Националната комисија

за УНЕСКО во РМ треба да бидат доставени до Центарот за Светско наследство на УНЕСКО, пред донесување на конечни одлуки. На овој начин Комитетот може да помогне во изнаоѓање на соодветни решенија за да се обезбеди целосно зачувување на исклучителната универзална вредност на доброто.

Урбанистички проект не влегува во заштитните зони во граници на ГУП Струга (културно наследство).

Бидејќи предметот се однесува на подрачје заштитено од УНЕСКО вградувањето соодветен режим за заштита на недвижното културно наследство во просторен и урбанистички план се врши според заштитно-конзерваторски основи за културно наследство (Согласно член 71 од Законот за заштита на културно наследство). Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива Закон за заштита културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Планскиот опфат се наоѓа во III-д заштитна зона. Според одредбите во точка 9.2.1 од наведениот план, планскиот опфат спаѓа во заштитната зона која е формирана на деловите под кота 866 мнв, односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени, населби и друго градежно земјиште и продуктивно земјиште земјоделски поседи, пасишта и шуми, т.е. е простор кој е категоризиран во Третата заштитна зона утврдена со границите за заштитни зони на природното наследство.

Забранети активности во заштитната зона III-д:

- интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на пестициди/ѓубриво кои загадуваат;
- изградба објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 40%;
- реконструкција на легално изградените станбени објекти во постојниот габарит;
- други активности што може да го нарушат пределот и да ја загорзат исклучителната вредност.

- **Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор**

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- **Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје**

Реализацијата на планскиот документ нема да предизвика негативни влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање, селектирање и отстранување на отпадот, појаси со хортикултурно уредување, а во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата, која создава евентуална зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и изведба на проектот ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

При функционирањето на објектите не се создаваат штетни материи, кои може да влијаат врз животната средина и здравјето на човекот. Глобалната заложба за заштита на човековата средина и посебно за намалување на емисиите на стакленички гасови, увозната зависност на Република Македонија од електрична енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разновидност и со тоа сигурност во снабдувањето со електрична енергија, неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во потрошувачката на енергија.

- **Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба**

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со реализација на планската содржина ќе се зголеми економскиот раст. Изградбата на објекти кои користат обновливи извори на енергија ќе ја зголеми понудата на енергетски извори и ќе го подобри енергетскиот биланс.

- **Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух**

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на атмосферата (издувните гасови од градежна механизација и транспортни средства), нивно делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации.

Во текот на работата на објектите, активноста ќе даде придонес кон намалување на емисиите на стакленички гасови, односно позитивно ќе влијае врз квалитетот на амбиентниот воздух.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено сочуввање на квалитетот на животната и работна средина.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на животната и работна средина се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина, не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности.

За намалување на бучавата од движењена возилата да се изготви план за движење, односно распоред на возилата за утовар и растовар.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- При започнувањето на секој градежен зафат на планскиот опфат инвеститорот да го организира собирањето на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- Во случај на контаминација на почвата со материи од евентуален дефект на возило и сл. да се воведат постапка на отстранување на тоа земјиште и нанесување на неконтаминирана почва, согласно Законот за животна средина.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

Ерозијата на подлогата е природен процес, кој што егзистира низ геосторијата и најголем осврт се дава на т.н. забрзана ерозија, каде што интензитетот на нормалната (геолошка) ерозија е неколку пати зголемен поради човечките активности. Ерозијата на почвата е означена како најзначаен, најопасен и најраширен тип на деградација на почвата и е лимитирачки фактор за одржливо користење на земјиштето. Почвата може да биде еродирана поради дејство на ветер и вода.

Овој извештај не е во можност да даде детали за против ерозивните и против поројните мерки во содржината на планскиот опфат. Деталниот обем на мерки и активности, нивната прецизна локација и површинска поставеност во просторот, ќе бидат дефинирани со основни-изведбени проекти, врз основа на детални геодетски, геотехнички и други теренски снимања и проспекции.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

При планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се насочени, особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Загрозувањето и намалувањето на биодиверзитетот е глобален процес кој во последните 100 (сто) години добива загадувачки размери. Причините за ваквиот тренд се многубројни, непосредно условени и најчесто тешко може да се елиминираат. Различните дејности/влијанија на човекот во смисол на менување на природата, доведоа до силни и во многу случаи иреверзибилни процеси, кои непосредно се одразуваат врз промената или целосно уништување на поделни екосистеми, а со тоа и до неповратно исчезнување на голем број ендемични видови и намалување на нивните популации до критична граница.

Што се однесува до изработката на планот, заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти и постројки согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и др.

За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува:

- Во фазата на подготовка на проектна документација да се изврши мониторинг на состојбата со биолошката разновидност на предметната локација од страна на стручен експертски тим, со цел да се оцени состојбата со значајните растителни и животински заедници и видови кои се среќаваат во рамките и опфатот и непосредното опкружување, да ги идентификуваат можните влијанија од изградбата на фотоволтаични електроцентрали и да предложат мерки, доколку е можно, за намалување или избегнување на идентификуваните влијанија;
- Наодите и резултатите од експертските извештаи соодветно да се имплементираат на ниво на проектна документација, како и во фазата на изградба и користење на фотоволтаичните електроцентрали;
- На ниво на проект, примена на мерките за намалување на емисиите во медиумите и областите на животната средина, како и мерките за намалување на ризиците од несреќи и хаварии, како и редовно следење на објектите и активностите кои може да предизвикаат инцидентни состојби.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација да бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на овој план за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори во општина Струга просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација. Доколку се усвои планската документација, се препорачува примена на мерките за заштита на почвите и биолошката разновидност.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планот има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Заштитата на природата се уредува преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја, надвор од заштитени подрачја како и заштита на природните реткости.

Во современото планирање на просторот, мерките и активностите за заштитата на природата се насочени кон активно уредување и заштита на природата и средината во која човекот живее и работи.

На просторот предвиден за изградба, предметната локација се наоѓа во опфатот на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат

одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. Весник на РМ” бр. 75/10), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

Планскиот опфат се наоѓа во III-д заштитна зона. Според одредбите во точка 9.2.1 од наведениот план, планскиот опфат спаѓа во заштитната зона која е формирана на деловите под кота 866 мнв, односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени, населби и друго градежно земјиште и продуктивно земјиште земјоделски поседи, пасишта и шуми, т.е. е простор кој е категоризиран во Третата заштитна зона утврдена со границите за заштитни зони на природното наследство.

Доколку при изработка на урбанистичката документација или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25).

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Задолжително е организирано депонирање на отпадот со контролиран транспортен систем. Заменетите соларни панели, треба да се спакуваат и означат правилно, а потоа да се предадат на компанија која ќе ги реупотреби, рециклира или третира и одложи на локација соодветна за таа намена. Во фазата на функционирање на централата за производство на електрична

енергија, може да се очекува, евентуално дефект или оштетување на опремата од некоја природна непогода, при што потребна е нејзина промена, додека оштетената опрема треба да се превземе од компанија која ќе ја собере, селектира, транспортира и предаде на понатамошна преработка, а која ќе поседува лиценца за таа цел добиена од Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање.

Компанијата-инвеститор треба да склучи договор со лиценциран правен субјект за сервисирање на отпадоци од електрична и електронска опрема. Со тоа ќе се спречи загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

Фекалната и комунална отпадна вода од работниците, кои ќе ги извршуваат своите работни обврски се до целосна изградба на централата, да се зафаќаат во мобилни тоалети, кои постојано ќе се одржуваат.

Друг вид на отпадна вода не се очекува да се создава.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската

документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

Мерките за намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии во текот на работата на фотоволтаичната централа треба да бидат во насока на превентивни и континуирани контроли на сите потенцијални места, дефинирани како извори на можни хаварии, со инсталирање на соодветни системи за сигнализација.

- Мерки за заштита и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и

- обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и
- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Тетово. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбата да се гради, според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оценка на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозувани потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Поволната поставеност на опфатот, во однос на општина Струга со постојните инфраструктурни системи, овозможува одржлив развој на стопанството за вакви и слични намени што ќе бидат во интегритет со еколошки чистиот предел. Во поглед на заштита треба да се почитува се она што значи стандард кој е зацртан генерално за населбите во најблиска околина. Со валоризацијата на овој простор ќе се зголеми неговата социјална и економска оправданост.

Исто така, градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на

намена Е1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, е со површина од 41589,22м² (4.159ха).

Проектниот опфат кој е дел од катастарската општина Ново Село, со површина од 41589,2183м² (4.159ха) и периметар 1001.913м, е определен со 34 (триесет и четири) детални точки, определени со следните координати по X и Y оски:

area 41589,2183
perimeter 1001.9131

X=7475316.4100 Y=4567158.9400	X=7475187.5100 Y=4567139.1500
X=7475305.7300 Y=4567143.7500	X=7475187.4700 Y=4567144.6800
X=7475297.0400 Y=4567127.1100	X=7475193.5800 Y=4567156.1200
X=7475281.8900 Y=4567094.6500	X=7475202.5300 Y=4567200.7300
X=7475268.1400 Y=4567078.5800	X=7475205.9700 Y=4567244.0800
X=7475245.5100 Y=4567045.5000	X=7475205.3900 Y=4567279.3600
X=7475236.3800 Y=4567041.3500	X=7475207.4200 Y=4567316.6500
X=7475230.5700 Y=4567038.4900	X=7475214.9000 Y=4567317.7100
X=7475224.5800 Y=4567036.7700	X=7475291.1800 Y=4567320.3600
X=7475218.3800 Y=4567036.3900	X=7475472.3800 Y=4567303.7700
X=7475201.0100 Y=4567029.7800	X=7475445.5900 Y=4567289.2700
X=7475182.5600 Y=4567022.7400	X=7475427.7300 Y=4567276.1700
X=7475169.8200 Y=4567015.3400	X=7475404.1900 Y=4567252.2500
X=7475175.1000 Y=4567043.7600	X=7475383.9200 Y=4567228.1000
X=7475181.2500 Y=4567082.6800	X=7475359.8700 Y=4567203.3300
X=7475186.6800 Y=4567118.6200	
X=7475187.2800 Y=4567131.6600	

Проектниот опфат со површина од 41589,22м² (4.159ха) се протега на земјиште на следните катастарски парцели:

КП бр. 32	П=36530м ²	Имотен лист -бр. 351-сопственост--1/1
КП бр. 33	П= 1332м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост РСМ
КП бр. 34	П= 407м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост--1/1
КП бр. 35	П= 3320м ²	Имотен лист -бр. 351 сопственост--1/1

За проектниот опфат кој е дел од катастарската општина Ново Село, општина Струга, односно се протега на катастарските парцели со број: КП 32, КП 33, КП 34 и КП 35, е изработен: Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени, за ажурирана геодетска подлога, со деловоден број 08-159/2022 од 14.11.2022год. од правниот субјект „ГЕО АПРОУЗЛ., Скопје-Друштво за истражување, инженеринг и проценка, заверен со Известување за електронска заверка на геодетски елаборат од АКН на РСМ, Одделение за катастар на недвижности Струга со бр. 1110-50//2022 од 15.11.2022 г.

Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 -фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга се граничи на:

- север со КП бр. 31/2;
- запад со КП бр. 608-локален пат;
- исток -КП бр. 607-локален пат;
- југ со дел од КП 607.

За проектниот опфат на: Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 -фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, согласно член 47 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/2020), побарани и добиени се податоци, информации и мислења од државните органи, институции, установи и правни лица кои вршат јавни надлежности, преку електронскиот систем е-урбанизам од:

-УВЕРЕНИЕ-Потврда од општина Струга, бр. 10-26/6-203 од 12.08.2022 година, дека КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35 КО Ново Село, Струга, кои се во рамки на проектниот опфат не се опфатени со урбанистичко планска документација.

Од ЕД- Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, добиен е одговор бр.10-25/7 - 129 од 28.03.2023 година, издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура, на барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година, во кој се вели дека во приложениот плански опфат не постојат електроенергетски објекти и инсталации во сопственост на Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје.

- Од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје - Со допис од 03.11.22 година добиен е одговор на барање од ГО ПЛАН ДОО Гостивар од 03.11.2022 година.

Од направените анализи се заклучува дека не е можно приклучување на планираната ФНЦ на наведената КП во најблиска точка на постоечката среднонапонска мрежа. За да се овозможи приклучување на планираната ФВЦ неопходно е

- Да се изградат два нови среднонапонски кабелски водови со минимален пресек на проводник NA2XS(F)2Y3x1x240mm² со должина од околу 9,5 км од ТС 110/35/10 kV Струга со две нови 10 (20) kV ќелија во напојната ТС 110 kV Струга.

Дополнителна обврска на барателот е сам да изгради нови ТС 10(20)/0,4 KV, чиј број зависи од инсталираната моќност на планираната фотонапонска централа.

- Техничкото решение, приклучна точка, трасата и сл. се дефинира во процедурата за добивање на решение за согласно за приклучување согласно законот за енергетика и мрежните правила за дистрибуција на електричната енергија при што треба да се води сметка за следното:
- приклучување на објектот на дистрибутивната мрежа мора да се изврши во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија;

- целосно да се почитуваат законските и подзаконските прописи и работни норми кај сите вкрстување и приближување кон објектите на Електродистрибуција ДООЕЛ, Скопје;
- навремено, пред почетокот на градежните работи во близина на дистрибутивната мрежа, потребно е изведбата на градежните работи да се координира со Електродистрибуција ДООЕЛ, Скопје, при што неопходните заштитни мерки треба да се утврдат договорено;
- при работа во близина на високонапонските кабелски и воздушни водови, потребно е придржување кон упатствата за превенција од предизвикување на штети за работниците ракувачи со кранови и багери, за заштита на каблите и условите за одобрение за работа со распрскувачки материјали;
- доколку при изградбата на објектот е потребна промена или дислокација на електроенергетските објекти и постројки на ЕВН Македонија, инвеститорот е должен да ги надомести трошоците за дислокација;
- во случај на настанување на штета на електроенергетските објекти, инвеститорот е должен да ја надомести штетата на ЕВН Македонија АД, Скопје.

Од Македонски Телеком АД Скопје, добиено е Известување бр. 50906 од 30.03.2023 година, за планирани и постојни ТК инсталации, во кој е констатирано дека во границите на планскиот опфат нема подземна МКТ инфраструктура.

АЦВ-Агенција за цивилно воздухопловство-достава на податоци бр. 12-8/136 од 28.03.2023 година, со тоа да во предметниот опфат може да се планира без посебни услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Од АД МЕПСО-допис бр. 11-2184/1 од 06.04.2023 година, во кој се вели дека предметниот плански опфат НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Од Министерство за култура-Управа за заштита на културното наследство, добиени се податоци бр. 17-1178/2 од 05.04.2023 година, дека по разгледување на доставената и постојна документација, Управата за заштита на културно наследство констатира дека на поширокиот простор на предметниот проектен опфат се пронајдени повеќе археолошки остатоци, воедно на подрачјето на проектниот опфат лежи археолошкото наоѓалиште Црква-Гробишта (средновековна црква и некропола) со ЕМБ-4-828-037/169 Е НД-добро за кое основано се претпоставува дека претставува културно наследство. од претходен допис -

Од Министерство за култура-Управа за заштита на културното наследство, добиени се податоци бр. 08-2112/2 од 11.08.2022 година, дека на подрачјето на проектниот опфат нема заштитени добра ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Од Национална установа ЗАВОД за заштита на спомениците и културара и МУЗЕЈ - Охрид, добиено е известување:

Достава на податоци и информации бр. 03-417/2 од 31.03.2023 година, врз основа на наше барање бр. 0302-99/23 од 24.03.2023 година. НУ Завод и Музеј Охрид констатира дека подрачјето на предметниот проектен опфат се наоѓа во рамките на Унеско светското природно и културно наследство на Охридскиот регион во Зона III-д (урбани опфати надвор од селото), каде се предвидуваат меѓу другото и следните прописи: На планинските и водените површини, активностите ќе се одвиваат исклучиво во функција на ограничено и контролирано економско искористување на природните ресурси (шумарство, лов, рекреација и екотуризам). Исто така, во Дописот стои дека на предметниот проектен опфат нема заштитени добра ниту добра за кои основано се претпоставува претставуваат културно наследство, како и регистрирани археолошки локалитети.

Управа за животна средина - известување бр.11-6794/4 од 08.11.2022 година, во кое е утврдено дека предметната локација не навлегува во заштитените подрачја на Република Северна Македонија, при тоа се наоѓа во границите на УНЕСКО-светско природно и културно наследство на Охридскиот регион. Истата не зафаќа водени текови.

Дирекција за заштита и спасување - Сектор за оператива и логистика - Подрачно одделение за заштита и спасување-Струга- достави податоци и информации-допис бр. 09/3--43/2 од 29 март 2023 година, на барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година достави мерки за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на Урбанистичкиот проект.

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство Сектор за регистрирање, управување, унапредување и продажба на земјоделско земјиште во државна сопственост-со одговор на барање на податоци и информации бр. 40-8153/4 од 04.10.2022 година Подрачна единица Струга -арх. бр. 80-101/2 од 31. август-2022 година.

Од АЕК-Агенција за електронски комуникации-Одговор на барање за податоци и информации -допис бр. 1404-2326/2 од 23.08.2022 год.

Од Министерството за животна средина и просторно планирање-Сектор за просторно планирање добиено е Мислење со арх. бр.15-1915/2 од 15.03.2023 година, по наше барање бр.0302-69/2023 од 02.03.2023 год. со кое условите за планирање на просторот со техн. бр. Y08110 издадени од Агенцијата за планирање на просторот и Решението за услови за планирање од 23.04.2010 год. 2345/6 издадено од Министерство за животна средина и просторно планирање, имаат правосилна важност и можат да се користат во понатамошна постапка за катастарските парцели кои се во границите на опфатот на издадените Услови за планирање на просторот, а во согласност со Законот за урбанистичко планирање.

Од Министерство за економија за-НАФТОВОД „АМБО“, на барање бр. 0302-102/23 од 27.03.2023 година се уште нема одговор (доставено преку електронски систем-е-урбанизам и по пошта).

Од Комисија на „УНЕСКО,, на барање бр. 0302-103/23 од 27.03.2023 година, (доставено преку електронски систем-е-урбанизам и по пошта), нема добиено одговор.

Допис Податоци и информации

Не се добиени податоци од:
Министерство за економија за нафтоводот
- АД ГА-МА -Скопје
- А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ - СКОПЈЕ
- ЈП за комунални работи - Струга.

Евентуалните штети настанати поради недоставување на податоци и информации или не одговарање на барањето се на нивен товар, во согласност со законот.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, се работи согласно член 58, став 6, од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20, 111/23 и 171/24), според кој урбанистичкиот проект може да се изработува и за поединечни градби и инфраструктури од државно и локално значење, вон населено место и вон опфат на урбанистички планови на земјоделско, шумско и друго земјиште, крајбрежни појаси и други простори за коишто не постојат услови и/или економска оправданост за донесување на урбанистички план согласно овај закон, а врз прибавени услови за планирање на просторот.

За Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, изработени се Услови за планирање на просторот, од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y65822 од Март - 2023 год, за кои е издадено Решение за Услови за планирање на просторот, со арх. бр. УП1-15 653/2023 од 25.05.2023 год. од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, Сектор за просторно планирање.

Условите за планирање на просторот за изградба на Фотоволтаични електрани (фотонапонски панели за производство на електрична енергија), содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од план. Условите за планирање на просторот претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Бидејќи проектниот опфат се преклопува со издадени Услови за планирање на просторот со техн. бр. Y08110 изработени од Агенцијата за планирање на просторот, користени се податоците и заклучните согледувања и од тие услови.

Врз основа на Барање бр. 0302-69/2023 од 02.03.2023 година, од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање добиено е мислењесо арх. бр. 15-1915/2 од 15.03.2023 година, со кое се потврдува дека

издадените Услови за планирање на просторот имаат правосилна важност и можат да се користат во понатамошната постапка за катастарските парцели кои се во границите на опфатот на издадените Услови за планирање на просторот, со техн. бр. У08110, а во согласност со законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20, 111/23 и 171/24).

Урбанистичкиот план со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијата на проектот.

Проектниот опфат на предметната урбанистичка документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, е со површина од 4,159ха. На оваа површина се формира исто толкава градежна парцела со номенклатура - ГП 01.

Со Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, ќе се уреди намената на земјиштето со систем на класи на намени, согласно член 75, 76, 77 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 93/23). Уредувањето на просторот согласно спомнатите законски прописи е со наменски зони, односно со:

- Групи на класи на намени-Е - Инфраструктура;
- Класи на намена-Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури;

Поединечна намена:

- Е1.13- фотоволтаични електрани и
- Е1.8-Трафостаница - како придружен објект кој ја надополнува основната намена и служи исклучиво за функционирање на основната намена (комплементарна намена).

Во граница на планскиот опфат со површина од 4,159ха. Се поставуваат монтажни елементи-фотонапонски модули-сончеви панели, прицврстени со метална конструкција, кои претставуваат систем-фотонапонска централа, која ја претвораат сончевата енергија во

еднонасочна струја, која потоа преку преобразувачи т.н. инвертери, еднонасочната струја ја претвораат во наизменична струја. Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија.

Во граница на проектниот опфат се планира да се постави Трафостаница - на која ќе се поврзат инвертори кои обезбедуваат конверзија на напонот.

Во проектен опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, ќе се определи површина со градежни линии како утврден простор за поставување на повеќе монтажни и полумонтажни градбиинфраструктурни елементи, ќе се определат параметри за градба.

Согласно член 77, став (1), од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), ознаката на намените во проектниот опфат се:

- Групи на класи на намени-Е - Инфраструктура;
- Класи на намена-E1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури;

Поединечна намена:

- E1.13-Фотоволтаични електрани
- E1.8-Трафостаница како придружен објект кој ја надополнува основната намена и служи исклучиво за функционирање на основната намена (комплементарна намена).

Во граница на планскиот опфат монтажните елементи-фотонапонските модули-сончевите панели, поставени на земја, прицврстени со метална конструкција, претставуваат систем-фотонапонска централа, која ја претвораат сончевата енергија во еднонасочна струја, која потоа преку преобразувачи, т.н. инвертери, еднонасочната струја ја претвораат во наизменична струја.

Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија.

Инсталираната моќност на фотонапонските модули зависат од типот на фотонапонските модули, од нивниот производител, од бројот, што ќе се определи со изработка на проектна документација.

Според проектната документација - Идеен проект од ноември-2022 година, изработен од „Интер Пивер" од Белград (прилог на елаборатот) во граница на проектниот опфат прелиминарно се планира: На површина на КП бр. 32, КП. бр.33, КП. бр. 34, КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, да се постави Фотонапонската електроцентрала со моќност од 3,0 MW и претставува збир од номиналната вредност од инвертори (снага 200 KW). што е збир од фотонапонските панели (модули), снага 550 Wp. Предвидени се да

се инсталираат 6136 фотонапонски модули од производителот „КТМ Солар,,. Wp. Инвертори ќе бидат 15 броја од по 200 киловати од производителот HUAWEI. Во граница на проектниот опфат се планира - КБТС 10/08kV/3200kVA, која ќе ја прифаќа електричната енергија и ќе ја поврзи со системот на ЕВН АД Македонија. Усвоена е фиксна положба на панелите под агол од 30 степени во однос на хоризонтала, добиен со пресметка. Панелите се поврзуваат на инверторите во стрингови-низови.

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:

- Улична мрежа;
- Водоводна мрежа;
- Канализациона мрежа;
- Електрична мрежа.

Колскиот пристап до проектниот опфат-ГП е од локален-општински пат, преку постоен пристапен пат, кој со планското решение се задржува со постојниот профил.

Поврзувањето на пристапниот со општинскиот пат е југозападно од опфатот.

Локалниот-општински пат кој поминува источно од опфатот, поврзува селски населби со регионалниот пат Р2243 - Струга-врска со Дрслајца-Долно ТатешиМислодежда-Локов-Буринец-врска со Р1201).

Во граница на проектниот опфат, односно градежната парцела со градежни линии е утврден простор за поставување на елементите на фотоволтаичната централа, на растојание од 6,00м од граница на градежната парцела. Во овај слободен простор од 6,00м, се формира пристапна улица, која ќе овозможи непречен пристап до панелите.

Пристапната улица е со работна ознака - ул. „ав, со пресек А----А, со коловоз 6,00м. Дадено е нивелманско решение на оваа пристапна улица, со падови, радиус на хоризонтална кривина и сл. Преку оваа улица ќе се овозможи и непречено движење на противпожарни возила, во случај на заштита од пожар.

Влезниот дел е од североисточно во проектниот опфат.

Групирањето на панелите се врши на меѓусебно растојание од 4.20м. (прелиминарно определено според Идејниот проект), при што се формира помеѓу нив слободна површина, која може да се користи за комуникација, или да го дополни озеленувањето на парцелата.

Паркинг места ќе се определат во граница на проектниот опфат, согласно потребите. Прелиминарно се определени 5 (пет) паркинг места, планирани во горниот северен дел на парцелата со лесен пристап од патот кој е во непосредна близина на опфатот.

Во граница на проектниот опфат се планира и водоводна инфраструктура, која ќе ги задоволи хигиено-техничките потреби од вода. Се планира да се користат подземните води, со ископ на бунари. Согласно потребите можат да се ископаат повеќе бунари, со цел да се обезбеди вода за противпожарна заштита. Прелиминарно определен е еден бунар за користење на вода.

Се планира да се изведе хидранска мрежа, да се постават хидранти на растојание од 50-80м со цел да го покрива проектниот опфат во целост.

Хидрантите и другата опрема ќе се постави согласно законските прописи од оваа област, со изработка на проектна документација во следна фаза. Се планира минимален профил на цевките на хидрантската мрежа да изнесува 110мм.

Отпадните канализациони води, кои се создаваат во планскиот опфат се мали. Согласно потребите може да се изгради септичка јама, со цел да ги собира овие води. Атмосферската канализација ги собира дождовните води, преку систем за одводнување, со цел да се избегне поплавување на теренот. Атмосферската вода треба така да се канализира, односно да се собира од највисоката точка на север од опфатот (747 мнв), и преку соодветен систем на канализациони цевки, или површински канали, собирни шахти да се испушти надвор од опфатот, на најниската точка на јужната страна (714,52 мнв), во природен реципиент, односно во најблизок дол.

Прелиминарно определени се профили на атмосферска канализација од ф300мм. Со проектна документација ќе се реши атмосферската канализација во следна фаза согласно техничките прописи од оваа област.

Со предметниот: Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани, над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, ќе се уреди површина од 4,159ха. каде се поставуваат монтажните елементи-фотонапонските модули-сончевите панели, прицврстени на земја со метална конструкција, кои вршат директна конверзија на светлосната енергија од сонцето во еднонасочна струја. Оваа еднонасочна струја, со инвентори синхронизирани со мрежниот напон, се трансформира во наизменична струја со 220V/50Hz. Наизменичната струја преку соодветни заштити и каблирање ќе се поврзе со најблиската трафостаница согласно енергетската согласност за приклучок на дистрибутивната мрежа, која треба да биде добиена од ЕВН АД - Македонија. Во граница на проектниот опфат, односно градежната парцела, се планира електроенергетски објект - Трафостаница - 3,7 MVA.

Со оваа трафостаница ќе се обезбеди минимално количество на струја за потребите на комплексот и преку ТС ќе се дистрибуира произведената енергија во мрежата на ЕВН. Поврзувањето на оваа ТС со дистрибутивната мрежа ќе се направи со кабелско поврзување до најблиската ТС, согласно условите што ќе ги определи ЕВН АД Македонија, при што треба да се почитуваат законските прописи релевантни за оваа област: Законот за енергетика („Сл. Весник на РМ” бр. 96/18 и 96/19).

За инфраструктурата надвор од проектниот опфат (кабелското поврзување со дистрибутивната мрежа), ќе се изработи проектна документација-Урбанистички проект за инфраструктура. Според тренските услови високонапонскиот далновод од 110kV на АД МЕПСО, поминува надвор од опфатот од исочна страна. Согласно Законот за енергетика („Сл. Весник на РСМ” бр. 96/18 и 96/19), Мрежните правила за пренос на електрична енергија („Сл. Весник на РСМ” бр. 04/22), се формира заштитен

појас 20м. (по 10м. од оската на водот). Заштитниот појас е надвор од границата на предметниот проектен опфат.

- Електронска инфраструктура

Согласно добиениот допис од Македонски Телоком АД Скопје, за планирани и постојни ТК инсталации, бр. 45652 од 12.09.2022 год. со кое е известно дека во граници на планскиот опфат има постојна МТК инфраструктура.

Согласно добиениот допис од Агенцијата за електронски комуникации - АЕК - Одговор за барање за податоци за ТК инсталации со бр. 1404-2604/2 од 20.09.2022 год. со известување дека на постоечката локација Агенцијата за електронски комуникации, има електронски комуникациски мрежи, доставени со графички прилог, потврдено е дека инфраструктурната линија е надвор од проектен опфат.

Потребите од комуникациски услуги, ќе се задоволат преку оперторите на мобилна телефонија во републиката: М-Телеком, А1 Македонија и Телекабел.

Површината на градежната парцела хортикултурно се уредува во зависност од распоредот на панелите. Земјиште кое е надвор од урбано подрачје, пред сеж, се зафаќа со распоред на панелите кои се групирани меѓу себе. Површината помеѓу и испод панели е простор каде на метални конструкции се поставуваат панелите, на пропишано растојание. Површината партерно е слободна, со исклучок на кабли и заемјувачи, кои го пратат процесот на конверзија на енергијата (од сончева во електрична енергија). Делови од оваа површина служи за комуникација-пристап, а истовремено може да се озелени и хортикултурно да се урди, со ниско зеленило, со цел да не попречува, односно да не држи сенка на соларните панели. Одржувањето на просторот е неопходно, со цел да не дојде до опожарување на тревата помеѓу панелите.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе

трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;

- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Во зоната на бунарите се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со вода ќе се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаниците, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Предметната локација се наоѓа во опфатот на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. Весник на РМ” бр. 75/10), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

Имајќи предвид дека предметната локација за која се изработува Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга се наоѓа во близина на регистрирано природно, но и културно наследство, односно станува збор за регион кој е впишан на Листата на светско наследство на УНЕСКО потребно е целосно почитување и примена на домашната законска регулатива и примена на меѓународните прописи и Конвенции чиј потписник е Република Македонија.

Самиот факт што избраната локација се наоѓа во рамките на заштитеното подрачје, изградбата на нови објекти може да доведе до нарушување на пределот и визуелниот амбиент кој го карактеризира овој регион.

Од тие причини, согласно параграф 172 од Оперативниот водич за имплементација на Конвенцијата за заштита на културно наследство потребно е државите - членки на Конвенцијата да го информираат Комитетот за светско наследство за нивната намера за превземање на поголеми реконструкции или нови градежни зафати во подрачјето заштитено според Конвенцијата.

Во насока на почитување на горенаведената одредба, планските документи, архитектонските идејни и основни проекти како и изготвените Студии за влијанието врз животната средина преку Националната комисија за УНЕСКО во РМ треба да бидат доставени до Центарот за Светско наследство на УНЕСКО, пред донесување на конечни одлуки. На овој начин Комитетот може да помогне во изнаоѓање на соодветни решенија за да се обезбеди целосно зачувување на исклучителната универзална вредност на доброто.

Урбанистички проект не влегува во заштитните зони во граници на ГУП Струга (културно наследство).

Бидејќи предметот се однесува на подрачје заштитено од УНЕСКО вградувањето соодветен режим за заштита на недвижното културно наследство во просторен и урбанистички план се врши според заштитно-конзерваторски основи за културно наследство (Согласно член 71 од Законот за заштита на културно наследство). Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива Закон за заштита културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Планскиот опфат се наоѓа во III-д заштитна зона. Според одредбите во точка 9.2.1 од наведениот план, планскиот опфат спаѓа во заштитната зона која е формирана на деловите под кота 866 мнв, односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени, населби и друго градежно земјиште и продуктивно земјиште земјоделски поседи, пасишта и шуми, т.е. е простор кој е категоризиран во Третата заштитна зона утврдена со границите за заштитни зони на природното наследство.

Забранети активности во заштитната зона III-д:

- интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на пестициди/ѓубриво кои загадуваат;

- изградба објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 40%;
- реконструкција на легално изградените станбени објекти во постојниот габарит;
- други активности што може да го нарушат пределот и да ја загрозат исклучителната вредност.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 121/21 и 3/25);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 151/21 и 3/25);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РСМ“ бр. 216/21 и 3/25);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ“ бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 121/21 и 3/25);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 121/21 и 3/25);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е бидејте отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
5. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
6. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65, став (6) од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22 и 171/22), Министерство за транспорт, на ден 29.04'25 година, донесе

Одлука за Неспроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани, над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, кој се носи согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, не е потребно да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животна средина.
2. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Министерство за транспорт, www.mtc.gov.mk.
3. Согласно критериумите за определување на тоа дали еден плански документ има влијание врз животната средина од член 65 став (4) од Законот за животна средина и врз основа на податоците од Прилог 2 на Правилникот за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена донесувањето на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани, над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, нема да има негативно влијание врз животната средина од следните причини: Донесувањето на планскиот документ ќе придонесе за: намалување на емисиите во воздух, вклучувајќи намалени емисии на стакленички гасови и придонес кон ублажување на климатските промени, зголемување на енергетската ефикасност во однос на постоечките постројки во секторот енергетика, подобрување на услугите во производство и снабдување со електрична енергија, намалување на зависноста од увоз на струја, отварање на нови работни места, подобрување на бизнис климата, подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард на населението. Имплементацијата на планскиот документ со својата намена за користење на обновливи извори на енергија е во насока на реализација на генералните цели на одржливиот развој преку намалување на вкупните емисии во воздух од производство на електрична енергија на конвенционален начин. Со правилно планирање и проектирање и добра анализа на влијанијата, предвидената активност во својата оперативна и функционална фаза нема да претставува значителен товар врз животната средина.

4. Против оваа одлука може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавувањето на одлуката на веб-страницата.

Бр. 67-824/2
Датум: 29.01.2015
Место: Скопје

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
СЕКТОРИ I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Арх.бр./Nr. Arkivi. 15-562/2

Дата/Data: 21-02-2025

REPUBLICA E MAQEDONISE SE VERIUT
MINISTERTVO ZA TRANSPORTIT
MINISTRIA E TRANSPORTIT
Shkup - Shkup

03.03.2025

Ср. евиденц. број	Ср. Numri	Примар. Број	Вредност. Внес
67-824/5			

До: Министерство за транспорт
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Deri te: Ministria e Transportit
Ulica Crvena Skopska Opshtina nr. 4
1000 Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

Предмет: Достава на Решение за Спроведување
на стратегиска оцена на влијанието врз
животната средина

Врска: Ваш бр. 67-824/4 од 29.01.2025 год.

Lënda: Dorëzim i Aktvendimit për Realizimin e
vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin
jetësor

Lidhja: Nr. juaj 67-824/4 nga data 29.01.2025

Почитувани,

Të nderuar,

Во врска со Вашето барање под бр. 67-824/4 од 29.01.2025 год. доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр.15-562/1 од 03.02.2025 год. во однос на Одлука за неспроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, а врз основа на член 65 став 13 и 17 од Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна

Në lidhje me kërkesën tuaj me Nr. 67-824/4 nga data 29.01.2025, të dërguar në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor - Sektori për planifikim hapësinor me nr. 15-562/1 nga data 03.02.2025, në lidhje me Vendimin për mosrealizimin e vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor që ka të bëjë me dokumentacionit planifikues për Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukurore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, dhe bazuar në nenin 65, paragrafët (13) dhe (17) të Ligjin për mjedisin jetësor ("Gz.Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gz. Zyrtare e

1

Министерство за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moecpp.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

средина и просторно планирање донесе Решение со кое ве задолжува да спроведете постапка за Стратегиска оцена на влијанието врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга.

Со почит,

RMV" nr. 89/22 dhe 171/22), Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor sjell Aktvendim që ju detyron të realizoni procedurën për Vlerësim strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor lidhur me dokumentacionit planifikues Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës.

Me respekt,

МИНИСТЕР/ MINISTËR
Izet Mexhiti

Изработил/Përpiloi: Zariye Abazi
Контролирал/Kontrolloi: Дајана Марковска Ристеска
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi

Одобрил/Miratoi: Resmi Ejupi, Државен секретар/Sekretar shtetëror
Кабинет на министер / Kabineti i ministrit
Согласен / Me pëlqim të:
Husamed Agushovski
Nedim Rama

Прилог/Shtojcë:

Решение за спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина со бр. 15-562/3
Aktvendim për realizimin e vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor nr. 15-562/3

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Арх.бр./Nr. Arkivi. 15-562/3

Дата/Data: 21-02-2025

Врз основа на член 65 став (13) и став (17) од Законот за животна средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна средина и просторно планирање донесе:

РЕШЕНИЕ

за спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, потребно е да се спроведе Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина.

Образложение

Министерство за транспорт достави Одлука за неспроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина под бр. 67-824/2 од 29.01.2025 год. за изработка на плански документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, и Formularin бр. 67-814/3 од 29.01.2025 год., до Министерството за животна средина и просторно планирање.

По разгледување на Одлуката, формуларот и другата пропратна документација, се констатира дека:

1

Министерство за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Bazuar në nenin 65 paragrafi (13) dhe paragrafin (17) të Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gz. zyrtare e RMV-së" nr. 89/22 dhe 171/22), Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimi hapësinor miratoi:

AKTVENDIM

për realizimin e vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor

Për dokumentin planifikues Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, është e nevojshme të realizohet vlerësim strategjik i ndikimit në mjedisin jetësor.

Arsyetim

Komuna e Haraçinës ka dorëzuar Vendim për mosrealizimin e vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor nr. 67-824/2 data 29.01.2025, lidhur me përgatitjen e dokumentit planifikues Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, dhe Formularin nr. 67-824/3 data 29.01.2025, në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor.

Pas shqyrtimit të Vendimit, formularit dhe dokumentacionit shoqërues, u konstatua se:

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.mocpp.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
СЕКТОРИ I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

1. Предметната локација навелгува во опфат на просторот заштитен како светско природно и културно наследство на Охридскиот регион заради што е потребно да се почитуваат одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Службен весник на РМ“ бр. 75/10), Планот за управување со светско природно и културно наследство во Охридскиот регион („Службен весник на РМ“ бр. 45/20), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од оваа организација.

Во контекст на понапред кажаното согласно согласно член 65 став (1) и (2) од Законот за животна средина („Сл.весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и „Сл.весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22) и согласно член 1 и член 3 став (4) и (13) од Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл.весник на РМ“ бр. 153/07 и 45/11), за изработка на плански документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, Министерството за животна средина и просторно планирање, Ве задолжува да спроведете Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина и здравјето на луѓето.

1. Lokacioni në fjalë ndodhet në zonën e mbrojtur si trashëgimi natyrore dhe kulturore botërore të Rajonit të Ohrit, për të cilën duhet të respektohen dispozitat sipas Ligjit për menaxhimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore botërore në rajonin e Ohrit ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 75/10), Planit të menaxhimit të trashëgimisë natyrore dhe kulturore botërore në rajonin e Ohrit ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 45/20), si dhe dispozitat e Konventës së UNESCO-s dhe dokumenteve të miratuara nga kjo organizatë.

Në këtë kontekst, në përputhje me nenin 65, paragrafi (1) dhe (2) të Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 89/22 dhe 171/22) dhe sipas nenit 1 dhe nenit 3 paragrafi (4) dhe (13) të Dekretit për strategjitë, planet dhe programet, duke përfshirë ndryshimet në këto strategji, plane dhe programe, për të cilat duhet të realizohet një procedurë vlerësimi të ndikimit në mjedisin jetësor dhe në shëndetin e njerëzve ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 153/07 dhe 45/11) për përgatitjen e dokumentit planifikues Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor ju detyron të realizoni vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve.

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

ПРАВНА ПОУКА: Против ова Решение засегнатата јавност, како и органот што го подготвува документот имаат право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

KËSHILLË JURIDIKE: Kundër këtë Aktvendimi, publiku i prekur, si dhe organi që përgatiti dokumentin, kanë të drejtë ankese pranë Komisionin Shtetëror për vendimmarrje në procedimin administrativ dhe në procedurën e punësimit të shkallës së dytë.

МИНИСТЕР/ MINISTËR
Izet Mexhiti

Изработил/Përpiloi: Zariye Abazi
Контролирал/Kontrollloi: Дајана Марковска Ристеска J. Mark.
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi

Одобрил/Miratoi: Resmi Ejupi, Државен секретар/Sekretar shtetëror
Кабинет на министер / Kabineti i ministrit
Согласен / Me pëlqim të
Husamed Agushovski
Nedim Rama

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ
MINISTRIA E TRANSPORTIT
Скопје - Shkup

Арх.бр./Nr. Ark. 15-2494/2

Дата/Data: 24-07-2025

Примено: Решување	08.08.2025		
Орг. единица у организација	Број Numër	Прилог: Shkollje	Вредност: Vlera
67-824/9			

До: Министерство за транспорт
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Deri te: Ministria e Transportit
Rr. Crvena Skopska Opshtina nr. 4
1000 Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

Предмет: Мислење по Нацрт Извештај за
стратегиска оцена на влијанието врз животна
средина
Врска: Ваш бр. 67-824/7 од 02.06.2025 год.

Lënda: Mendim për Draft Raportin për Vlerësimin
strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor

Lidhja: Nr. Juaj 67-824/7 datë 02.06.2025

Почитувани,

Të nderuar,

Во врска Ваше барање на Мислење бр. 67-824/7 од 02.06.2025 год., доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под арх.бр. 15-2494/1 од 02.06.2025 год., во однос на доставениот Нацрт Извештај за Стратегиска оцена на влијанието врз животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, Министерството за животна средина и просторно планирање постапувајќи по истиот го дава следното:

Në lidhje me kërkesën Tuaj për mendim nr. 67-824/7 datë 02.06.2025, të dorëzuar në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor – Sektori për planifikim hapësinor nën nr. ark. 15-2494/1 nga data 02.06.2025, e cila lidhet me dorëzimin e Draft Raportit për Vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor për Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor, duke vepruar sipas kompetencave të saj, jep mendimin e mëposhtëm:

МИСЛЕЊЕ

MENDIM

Нацрт Извештај за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на

Draft Raportit për Vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor për Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukturore me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo

**СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR**

КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, е изработен согласно Законот за животна средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), како и подзаконските акти донесени врз основа на истиот, и тоа:

- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето ("Сл.весник на РМ" бр. 114/07);

- Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето ("Сл.весник на РМ" бр. 153/07 и 45/11);

- Уредба за содржината на извештајот за стратегиската оцена на животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 153/07);

- Правилник за составот на комисијата и начинот на нејзината работа, програмата и начинот на полагање на стручниот испит, висината на надоместокот за полагање на стручниот испит и на надоместокот за воспоставување и одржување на листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина и начинот на стекнување и губење на статусот на експерт за стратегиска оцена на животната средина, као и начинот и постапката за вклучување и исклучување од листата на експерти ("Сл.весник на РМ" бр. 122/11); и,

- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 147/08 и 45/11).

Министерство за животна средина и просторно планирање на
Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Selo – Komuna e Strugës, është përgatitur në përputhje me Ligjin për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18, dhe "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 89/22 dhe 171/22), si dhe aktet nënligjore të miratuara në bazë të tyre, përkatësisht:

- Dekreti për kriteret mbi bazën e të cilave sjellen vendimet nëse dokumentet e caktuara të planifikimit mund të kenë ndikim të rëndësishëm në mjedis dhe në shëndetin e njerëzve ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 114/07);

- Dekreti për strategjitë, planet dhe programet, duke përfshirë edhe ndryshimet në ato strategji, plane dhe programe, për të cilat është e detyrueshme kryerja e një procedure për vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe shëndetin e njerëzve ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 153/07 dhe 45/11);

- Dekreti për përmbajtjen e raportit për vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisit ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 153/07);

- Rregullore për përbërjen e komisionit dhe mënyrën e punës së tij, programin dhe mënyrën e dhënies së provimit profesional, shumën e kompensimit për dhënien e provimit profesional dhe kompensimin për krijimin dhe mirëmbajtjen e listës së ekspertëve për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor, si dhe mënyrën e fitimit dhe humbjes së statusit të ekspertit për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor, si dhe mënyrën dhe procedurën për përfshirje dhe përjashtim nga lista e ekspertëve ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 122/11); dhe,

- Dekreti për pjesëmarrjen e publikut gjatë përgatitjes së rregulloreve dhe akteve të tjera, si dhe planeve dhe programeve për fushën e

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e
Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Стратегиска оцена на животната средина следејќи ги одредбите за содржината на Нацрт Извештај за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, ги обработува следните теми:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблемите од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитати;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во предходните точки; и,

mjedisit ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 147/08 dhe 45/11).

Vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor, sipas dispozitave për përmbajtjen e Draft Raportit për Vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor për Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukture me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, trajton këto tema:

- Karakteristikat e mjedisit në zonat që do të preken në mënyrë të konsiderueshme;
- Problemet në zonat që janë me rëndësi të veçantë për mjedisin, veçanërisht për mbrojtjen e shpendëve të egër dhe habitateve;
- Objektivat për mbrojtjen e mjedisit, të përcaktuara në nivel kombëtar ose ndërkombëtar, të cilat janë të rëndësishme për dokumentin e planifikimit dhe mënyrën se si këto objektiva dhe të gjitha aspektet e mjedisit janë marrë parasysh gjatë përgatitjes së tyre;
- Ndikimet e mundshme të rëndësishme në mjedis, përfshirë biodiversitetin, popullsinë, shëndetin e njerëzve, florën, faunën, ujin, ajrin, tokën, faktorët klimatikë, trashëgiminë kulturore, peizazhin dhe përfitimet materiale. Këto ndikime përfshijnë efekte përfshirë efektet dytësore, afatshkurtra, afatgjata, të përherëshme dhe të përkohshme, pozitive dhe negative;
- Përmbledhje/shqyrtim i shkurtër i arsyeve për alternativat, përshkrim se si është kryer vlerësimi, duke përfshirë të gjitha vështirësitë (siç janë mangësitë teknike apo mungesa e njohurive profesionale) me të cilat është hasur gjatë mbledhjes së informacionit të nevojshëm;

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски.

Во контекст на понапред изнесеното, Ве информираме дека доставениот Нацрт Извештај за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 – Фотоволтаични електрани над 1 MW на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село – Општина Струга, Министерството за животна средина и просторно планирање го прифаќа и процесот на спроведување на стратегиска оцена на животната средина треба да продолжи согласно Законот за животна средина и подзаконските акти донесени врз основа на истиот.

Со почит,

- Një përmbledhje jo-teknike e informacionit të dhënë në përputhje me kërkesat e lartpërmendura; dhe,

- Përshkrimi i masave të planifikuara për monitorimin në përputhje me detyrimet ligjore.

Në kontekst të sa më sipër, ju informojmë se Draft Raporti i dorëzuar për Vlerësimin Strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor për Projektin urban jashtë zonës së planit urbanistik për ndërtimin e objekteve infrastrukture me klasën e destinimit E1.13 – Elektrani fotovoltaike mbi 1 MW në PK nr. 32, PK nr. 33, PK nr. 34 dhe PK nr. 35, KK Novo Selo – Komuna e Strugës, Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor e pranon dhe procesi i realizmit të Vlerësimit strategjik të mjedisit duhet të vazhdojë në përputhje me Ligjin për mjedisin jetësor dhe aktet nënligjore të në bazë të tij.

Me respekt,

Изработил/Пërpiloi: Zariye Abazi
Контролирал/Kontrollooi: Дајана Марковска Ристеска
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi
Кабинет на министер / Kabineti i ministrit
Согласен / Me pëlqim të
Husamed Agushovski

Република Северна Македонија

Министерство за транспорт

Сектор за уредување на просторот

26. Август, 2025 година

Архивски број : 67-824/10

С О О П Ш Т Е Н И Е

Врз основа на член 69 од Законот за животна средина („Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18) и („Сл. Весник на Р.С. Македонија“ бр. 89/22, 171/22 и 3/25), како и член 8 од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 147/08 и 45/11), Министерот на Министерството за транспорт организира

ЈАВЕН УВИД И КОНСУЛТАЦИЈА СО ЈАВНОСТ ПО

Нацрт извештај за стратегиска оцена на животната средина за
Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на
инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над
1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга

Се известуваат граѓаните, правните и физичките лица дека се организира Јавна расправа и Јавен увид за Нацрт извештај за стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга.

Јавната расправа на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ќе се одржи на ден 19.09.2025 година (петок) во 13:00 часот, во просториите на општина Струга.

Решението за спроведување Стратегиска оценка на влијание врз животната средина за Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга е издадено од Министерство за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање со број 15-562/3 од 21.02.2025 година.

Република Северна Македонија

Министерство за транспорт

Сектор за уредување на просторот

Нацрт извештај за стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 - фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга, беше објавен на 09.05.2025 на веб страната на Министерството за транспорт (www.mtc.gov.mk) и може да се погледне на следниов линк:

<https://mtc.gov.mk/mk-MK/uredovanje-na-prostorot/sozszs/nacrt-izvestaj-na-strategiska-ocena-na-zivotna-sredina-za-urbanisticki-proekt-von-opfat-na-urbanisticki-plan-za-izgradba-na-infrastrukturni-objekti-so-klasa-na-namena-e113>

Министерството за транспорт ја информира заинтересираната јавност дека од 25.08.2025 до 25.09.2025 година сите заинтересирани можат да ги доставуваат своите забелешки, мислења и сугестии до Министерството за транспорт, ул. Плоштад Црвена Скопска општина бр. 4, 1000 Скопје или по електронски пат на електронските адреси на Министерството за транспорт:

vesna.markovska@mtc.gov.mk и
daniela.despotovska-sekovska@mtc.gov.mk

МИНИСТЕР

АЛЕКСАНДАР НИКОЛОСКИ

Изработил:

Даниела Деспотовска Сековска, д.и.а.

Одобрил:

Весна Андријевска, д.и.а.

Раководител на Сектор за уредување на просторот:

НЕКРОЛОЗИ И ОГЛАСИ Тел. 3 219 650 и 3 219 652
e-mail: nekroloz.vecer@gmail.com; marketing@vecer.press

Продавам термо печки 6KW и 2.5KW. Цена по договор. Тел: 078 29 83 81

Издавам стан во Капиштец, 300 метри до Медицински факултет, со сопствен влез. За студенти 50% попуст. Тел. 078 330 044

БАРАМЕ девојчиња за кираџици до триесет години, во куќа Кривина Кисела Вода. Тел. 074 233 268, 074 233 538. Во удобно сместување, автобус 24.

ЖОК БАДЕЛ1862 ОД СКОПЈЕ ГО ОБЛУВАВА СЛЕДНИОТ ОГЛАС ЗА ВРАБОТУВАЊЕ
на тренер за работа на младинските категории

1. Еден извршител на работни задачи тренер за млади категории на клубот
2. Ниво на образование:Завршено високо образование од областа на спортот
3. Најмалку три години искуство во женската кошарка(тренер во сениорски или младински категории).
4. Работно време од 4(четири) часа дневно во работни денови.
5. Вработувањето е на незадолжително време.
6. Огласот ќе трае три дена по објавувањето.

Пријавите и СВ по огласот да се доставуваат на електронската пошта на клубот
Ljuroc.pavlovski.badel@gmail.com
Скопје,12.09.2025 година

ЖОК БАДЕЛ1862 - Скопје
Претседател,
Љупчо Павловски

Продавам позлатен прибор со 24 каратна позлата, 6 вилушки, 6 ножеви и лопатка за торта. Цена 40 евра. Барам мајстор за поправање на грамофон. Тел. 075 555 370.

КУПУВАМ дулина разни сорти по најниска цена и грнчарски чашки со капаче. Тел. 30 84 218

ОХРИД:
Издавам апартмани во населба Рача. Контакт 071 657 369

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
СЕКТОР ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Август, 2025 година
Архивски бр.: 67-824/

СООПШТЕНИЕ

Врз основа на член 69 од Законот за животна средина („Сл. Вес. Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 31/11, 123/12, 83/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18) Весник на Р.С. Македонија“ бр. 89/22, 173/22 и 2/25), како и член 8 од Ур за учество на Јавноста во теовот на изработката на прогниси и други акти, програмн од областа на животната средина („Сл. Весник на Реп Македонија“ бр. 147/08 и 45/11), Министерот на Министерството за тра организира

ЈАВЕН УВИД И КОНСУЛТАЦИЈА СО ЈАВНОСТ ПО
Најдт известјат за стрателгиска оцена на животната средина за
Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изград
инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотолитанични еле
над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, ОI
Струга

Со известувањат граѓаните, правните и физичките лица дека се орга
Јавна расправа и Јавен увид за најдт известјат за стрателгиска оца
животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички
за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е
фотолитанични електрични над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и
35, КО Ново Село, Општина Струга.

Јавната расправа на Известјат за стрателгиска оцена на животната с
де се одржи на ден 19.09.2025 година (петок) во 13:00 часот, во простор
општина Струга.

Решението за спроведување Стрателгиска оцена на влијание врз жин
средина за Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, за из
на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13 - фотолитанични е
електрични над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО
Село, Општина Струга е издадено од Министерството за животна сред
просторно планирање - Сектор за просторно планирање со бр.ј 15-96
21.02.2025 година.

Најдт известјат за стрателгиска оцена на животната средина за Урба
проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструкту
објекти со класа на намена Е1.13 - фотолитанични електрични над 1 MW,
бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга
уреден на 09.05.2025 на веб-страницата на Министерството за тра
(www.mtc.gov.mk) и есе да се постане на следниов линк:
<https://mtc.gov.mk/mk-MK/uredovanie-na-prostoroi/sozvs/nact-izvest-stratelska-ocena-na-zivotna-sredina-za-urbanisticki-proekt-von-opfat-na-urbi>
и при тоа да се известат за известувањето објектот со класа на намена Е1.13
Министерството за транспорт и инфраструктура информира заинтересираните јавност
од 25.08.2025 до 25.09.2025 година сите заинтересираните можат
доставуваат сесите забелешки, мислења и сугестии до Министерств
транспорт, ул. Полицат Црвена Скопска општина бр. 4, 1000 Скопје и
електронски пат на електронски адрес на Министерството за транспорт
и инфраструктура: mtc@mtc.gov.mk и
daniela.despotovska-sekoviak@mtc.gov.mk

МИНИСТЕРСТВО
АЛЕКСАНДАР НИКОЛ

Изработил:
Даниела Деспотова Секова, д.и.
Одобрил:
Васко Андреевска, д.и.
Раководител на Сектор за уредување на просторот

МЕТАЛТЕРМ
УМЕТНОСТ НА ГРЕЕЊЕТО

ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО И МАЛО
Скопје, 02/2038-353; 075/404-754
Охрид, 046/256-103; 075/423-413
Прилеп, 048/480-404; 075/683-612

- ГРЕЕЊЕ
- ВОДОВОД
- КЛИМАТИЗАЦИЈА
- ИНДУСТРИСКИ ИНСТАЛАЦИИ
- НЕРГОСУВАЧКИ МАТЕРИЈАЛИ
- ISOVER
- МИНЕРАЛНА ВОЛНА

www.metalterm.com.mk metalterm@t.mk

Clippings from "Becer" and other local news sources, including headlines like "МАТЕРИЈАТА СЛУЖБА", "БИ ПРИФАТИЛА И ФИНАНСНА УЛОГА", "СО СРЕПА!", "НАНО Е ИНАВАРИ МААНОТ ПЕАЧ", and "ПРЕДАДЕНИ 878 СТАНОВИ".

Почетна > Уредување на просторот > СОЗЖС

Соопштение за Јавен увид по Нацрт извештај за СЕА за УПВОУП - фотоволтаични електрани на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга

[soopstzenie-za-javen-uvид-po-nacrt-izvestaj-za-sea-za-upvouup-fotovoltaični-elektрани-na-кп-бр-32-кп-бр-33-кп-бр-34-и-кп-бр-35-ко-novo-selo-opština-struga-file-Dbur.pdf](#)

Врз основа на член 69, став 5 од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18); (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22, 171/22 и 3/25) и член 8 од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработка на прописи и други акти како и планови и програми од областа на животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 147/07 и 45/11); Министерство за транспорт организира презентација и консултација со јавноста по Нацрт извештај на Стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрични над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга и изготвен е

ЗАПИСНИК

Консултацијата со јавноста се одржа на 19.09.2025 година, со почеток во 13.00 часот, во просториите на општина Струга. На консултацијата со јавноста беше презентиран Нацрт извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрични над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга.

Извештајот беше презентиран од страна на претставник на изработувачот, г. дин. Емил Стојановски од консултантската компанија Енвирос Ресурси ДОО Скопје. Во текот на презентацијата беше даден осврт на процедурата на Стратегиската оцена на животната средина и поставените барања, а потоа беше презентирана содржината на Извештајот.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;

- Помощните и придружните градежни објекти (магаџински објекти за материјали, врати, торизи и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Во зоната на бунарите се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закодување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материји кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со вода ќе се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаниците, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Предметната локација се наоѓа во опфатот на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат одредбите согласно Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. Весник на РМ“ бр. 75/10), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

Имајќи предвид дека предметната локација за која се изработува Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена Е1.13-фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга се наоѓа во близина на регистрирано природно, но и културно наследство, односно станува збор за регион кој е впишан на Листата на светско наследство на УНЕСКО потребно е целосно почитување и примена на домашната законска регулатива и примена на меѓународните прописи и Конвенции чиј потписник е Република Македонија.

Самиот факт што избраната локација се наоѓа во рамките на заштитеното подрачје, изградбата на нови објекти може да доведе до нарушување на пределот и визуелниот амбиент кој го карактеризира овој регион.

Од тие причини, согласно параграф 172 од Оперативниот водич за имплементација на Конвенцијата за заштита на културно наследство потребно е државите - членки на Конвенцијата да го информираат Комитетот за светско наследство за нивната намера за превземање на поголеми реконструкции или нови градежни зафати во подрачјето заштитено според Конвенцијата.

Во насока на почитување на горенаведената одредба, планските документи, архитектонските идејни и основни проекти како и изготвените Студии за влијанието врз животната средина преку Националната комисија за УНЕСКО во РМ треба да бидат доставени до Центарот за Светско наследство на УНЕСКО, пред донесување на конечни одлуки. На овој начин Комитетот може да помогне во изнаоѓање на соодветни решенија за да се обезбеди целосно зачувување на исклучителната универзална вредност на доброто.

Урбанистички проект не влегува во заштитните зони во граници на ГУП Струга (културно наследство).

Бидејќи предметот се однесува на подрачје заштитено од УНЕСКО вградена е соодветен режим за заштита на недвижното културно наследство во просторен и урбанистички план се врши според заштитно-конзерваторски основи за културно наследство (Согласно член 71 од Законот за заштита на културно наследство). Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива Закон за заштита културното наследство („Сл. Весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и (Сл. Весник на РСМ бр. 3/25), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Планскиот опфат се наоѓа во III-д заштитна зона. Според одредбите во точка 9.2.1 од наведениот план, планскиот опфат спаѓа во заштитната зона која е формирана на деловите под ката 866 мнв, односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени, населби и друго градежно земјиште и продуктивно земјиште земјоделски посејди, пасишта и шуми, т.е. е простор кој е категоризиран во Третата заштитна зона утврдена со границите за заштитни зони на природното наследство.

Забранети активности во заштитната зона III-д:

- интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на пестициди/губриво кои загадуваат;
- изградба објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 40%;
- реконструкција на легално изградените станбени објекти во постојниот габарит;
- други активности што може да го нарушат пределот и да ја загорзат исклучителната вредност.

Присутните ја искажаа својата поддршка на Извештајот. Консултацијата заврши во 13.40 часот. Составен дел на овој Записник е списокот на присутни.

Во периодот на јавен увид од 25.08.2025 година до 25.09.2025 година Нацрт извештајот за Стратегиска оцена на животната средина беше ставен на веб страна на Министерството за транспорт, достапен до јавноста со соопштение за период на јавен увид, во кој засегнатата јавност можеше да доставува забелешки, предлози и сугестии, преку архива, по пошта или во електронска форма на е-маил на Министерството за транспорт.

Во периодот на јавен увид не се доставени забелешки, предлози и сугестии по Извештајот.

Изготвил:

03.10.2025 год.

СПИСОК НА ПРИСУТНИ НА ОДРЖАНА КОНСУЛТАЦИЈА СО ЈАВНОСТА ЗА
 НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ НА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА
 ЗА

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ИЗГРАДБА НА ИНФРАСТРУКТУРНИ ОБЈЕКТИ СО КЛАСА НА
 НАМЕНА - Е1.13 - ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ - НАД 1 МЊ НА КП БР. 32, КП БР. 33, КП БР. 34 И КП БР. 35, КО НОВО СЕЛО,
 ОПШТИНА СТРУГА

19.09.2025 година, 13.00 часот

ред. бр.	Име и Презиме	Институција	Потпис	тел. контакт
1.	Ерил Стојановски	Енерго Ресурс	[Потпис]	070/226-270
2.	Петко Коретиќ	Светло Струга	[Потпис]	071/316 357
3.	Амелија Петровиќ	ГРАЃАНИН	[Потпис]	-
4.	Марија Миковиќ	ГРАЃАНИН	[Потпис]	-
5.	Бјанка Петровиќ	ОПШТИНА СТРУГА	[Потпис]	-
6.	Петко Димитровски	ГРАЃАНИН	[Потпис]	070/959-448
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				

Користена литература

- Просторен план на РМ, 2004;
- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, за изградба на инфраструктурни објекти со класа на намена E1.13 -фотоволтаични електрани над 1 MW, на КП бр. 32, КП бр. 33, КП бр. 34 и КП бр. 35, КО Ново Село, Општина Струга;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оценка на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.